Маладзечна, Вілейка, Смаргонь, Ашмяны, Валожын, Мядзел, Астравец, Мінск

рэгіянальная газета

22 жніўня 2003 года

№ 34 (435)
Выходзіць па пятніцах

ПАНАС Тэлетыдзень

Навіны рэгіёну

Не даехалі

АСТРАВЕЦ. У аддзел адукацыі Астравецкага райвыканкома быў накіраваны 31 малады спецыяліст. Своечасова з'явіліся толькі 22. Усе яны працаўладкаваныя, яшчэ дзевяцярых чакаюць. Зрэшты, ў Астравецкім аддзеле адукацыі будуць рады не ўсім: для новых гісторыкаў і географаў цяжка знайсці месца.

Святлана ЦІШКО.

Пачаставаліся...

МЯДЗЕЛ. Не з добрым прыехаў на малую радзіму ў вёску Нагаўкі жыхар Случчыны. Мала таго, што прывёз з сабой наркатычныя сродкі, дык і прывучыў да зелля маладога жыхара вёскі Дзягілі. Зараз узбуджана крымінальная справа.

Алесь ВЫСОЦКІ.

Замена картак

МАЛАДЗЕЧНА. Да верасня гэтага года плануецца вывесці з абарачэння пластыкавыя тэлефонныя карткі на 120 хвілін і перавесці таксафоны на універсальныя еўрачыпы аб'ёмам 20, 100, 500, 750 адзінак. Але, як адзначыў начальнік аб'яднанага цэха раённага вузла электрасувязі Леанід Кукрыш, пакуль што дакладнага распараджэння не паступала.

Святлана ЦІШКО.

Не жнівом адзіным

ВІЛЕЙКА. У суботу, 16 жніўня, адбылося свята вёскі Язні. Яго рэжысёрам і сцэнарыстам стала дырэктар мясцовага Дома культуры Аксана Яневіч. На мерапрыемства былі запрошаны старшыня Вілейскага райвыканкома Яўген Сініла, яго намеснік Генадзь Касцевіч, сваякі цяперашніх язненцаў. Сваю канцэртную праграму прывезлі госці з суседняй вёскі Крывічы Мядзельскага раёна.

Святлана ЦІШКО.

На рэстаўрацыю

СМАРГОНЬ. Помнік воінам і партызанам, якія загінулі ў гады Вялікай Айчыннай вайны, адпраўлены на рэстаўрацыю ў Мінск. Ён стаяў на брацкай магіле і гадоў 40 не рэстаўраваўся. У сталіцы яго "абцягнуць" меддзю. Да свята горада, 4 кастрычніка, абноўлены знак памяці плануюць вярнуць на месца.

Святлана ЦІШКО.

Аперацыя «Клопат»

ВАЛОЖЫН. Каля 500 кілаграмаў гуманітарнай дапамогі, атрыманай ад грамадскай арганізацыі "Дапамога і развіцце", размеркавалі ў малазабяспечаныя сем'і работнікі ўпраўлення па працы і сацыяльнай абароне райвыканкома. Акцыя прайшла ў межах аперацыі "Клопат".

Наталля ШТЭЙНЕР.

Рабочае месца – цягнік

МАЛАДЗЕЧНА. Сын палкоўніка авіяцыі звычайна марыць таксама стаць вайскоўцам. А куды ідзе вучыцца дзяўчынка, у якой дзядуля, бацька, маці і стрыечны брат працуюць на чыгунцы? Канечне, у чыгуначны каледж.

Жанна Гулякевіч з дзяцінства хацела быць толькі праваднічай. Мама і суседзі адгаворвалі, раілі ісці ў педагогі ці прадаўцы, у школе не хацелі аддаваць атэстат, калі даведаліся аб планах дзяўчыны. А ёй падабалася форма, сігнальныя сцяжкі, вабіла рамантыка дарогі. Яна дабілася свайго, вырашыўшы: "Калі зраблю няўдалы выбар, буду вінаваціць толькі сябе". Атрымала дыплом "праваднік, білетнага касіра" і тры гады працавала па першай спецыяльнасці, хоць ужо праз год зразумела, што дзіцячыя мары не адпавядалі рэальнасці. Але расчаравання не было – усё ж чыгунка была дзяўчыне па душы. Мужам яе стаў калега: у санаторыі–прафілакторыі для чыгуначнікаў пазнаёмілася з хлопцам, які працаваў машыністам.

Нарадзілася дачушка Аня, і цягнікі сталі адпраўляцца ў дарогу без Жанны. Праз тры гады яна не змагла вярнуцца да работы праваднічай: змянілася яна сама і калектыў супрацоўнікаў, ды і маленькае дзіця надоўга адно не пакінеш. З красавіка 2002 года займае пасаду касіра раз'язнога білетнага – прадае білеты пасажырам у цягніках, што ідуць на Ліду, Гудагай, Крулеўшчыну. Гэта нялёгкая праца. Справа не ў тым, што за рэйс не прысядзеш ні на хвіліну. І нават не ў тым, што, як і ў рабочых, бываюць начныя змены. Часам даводзіцца ў чаканні зваротнага цягніка начаваць у пакоях адпачынку. Ёсць такія ў Гудагаі, Лідзе, Глыбокім. Па водгуках праваднікоў найлепшы – у Лідзе: пакой маленькі, але ўтульны, пасцельная бялізна заўсёды свежая, толькі што душа няма. Тут цяжкасці іншыя. Касір працуе з людзьмі, а яны бываюць розныя. То сядуць не на той цягнік, то праспяць сваю станцыю, а потым абураюцца: маўляў, касір павінен быў разбудзіць. А іх на ўвесь састаў толькі двое. Безумоўна, памяць гэта прафесія трэніруе лепш, чым завучванне вершаў. Жанна памятае назвы ўсіх прыпынкаў па чатырох накірунках. Таксама стараецца запамінаць твары людзей, каб ведаць, хто зайшоў нядаўна, а хто ўжо мае білет. Самыя нязручныя пасажыры – пенсіянеры. Многія з іх лічаць, што заслужылі бясплатны праезд. Можа, яно так і ёсць. Але пакуль няма адпаведнага рашэння Савета Міністраў, касір павінен прадаваць ім ільготныя білеты.

У час працы Жанна Гулякевіч і яе напарніца Марына Арсенцьева стараюцца разлічваць толькі на сябе. Нават калі буянць і лаецца п'яны ці скандаляць, нешта не падзялілі, спадарожнікі. Нарад міліцыі ёсць не ў кожным цягніку. Але жанчыны не палохаюцца. "Нас двое, – гаворыць Жанна. – Гэта ж не адной па саставу ісці". А ўвогуле, яна задаволена сваёй работай: і графікам, і заробкам. Можа, гадоў праз 10, калі падрасце дачка, Жанна паспрабуе зноў стаць праваднічай. А пакуль што абавязкі маці не дазваляюць пакідаць дом на некалькі сутак.

– Для дачкі Ані прафесію пакуль што не выбралі.

Яна зараз у такім узросце, калі хочацца асвоіць усе прафесіі. Прыйдзе час, будзе выбіраць сама.

Святлана ЦІШКО.

Жанна Гулякевіч – білетны раз'язны касір. Яе рабочае месца – цягнік.

Фота Святланы ЦІШКО.

Прайшоў кірмаш

Ажыўлена было ў мінулую суботу на Цэнтральнай плошчы горада. Тут праходзіў рэгіянальны кірмаш.

3-я старонка

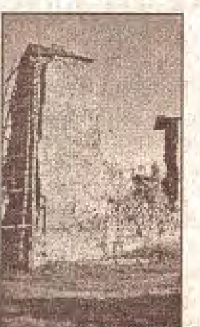
Хутка ў школу

Лічаныя дні застаюцца да пачатку новага навучальнага года. Большасць бацькоў праводзяць іх у клопатах.

6-7 старонкі

Крэўская «адысея»

Аб гучнай і нялёгкай мінуўшчыне Крэва маўкліва напамінаюць сёння гарадзішча і пасівелыя ад часу руіны замка.

8-я старонка

■ РОДНАЯ МОВА

Знаёмыя незнаёмцы. Так можна сказаць пра многія словы, якія мы ўжываем штодня. Брыль, альтанка, верашчака… Нібыта і ведаем іх, але часта за імі больш, чым чакаеш. Сваімі назіраннямі над светам беларускіх слоў будзе дзяліцца і аўтар нашай рубрыкі "Родная мова".

Кім былі продкі Янкі Брыля?

Колькі жывеш — столькі новага пазнаеш. І праўда, кожны дзень жыццё падносіць нам сюрпрызы. А багатая, сакавітая беларуская мова — тым больш.

Брыль… Нешта знаёмае… Ну, канечне! Яшчэ ж па школьнай праграме вывучала творы знакамітага пісьменніка Янкі Брыля. Яго раман "Птушкі і гнёзды" памятаю вельмі добра, ды і філасофскія роздумы героя Алеся Руневіча таксама не забыла.

Але ўсё роўна нешта не дае спакою. Бо чула я словы "брыль" не ў гэтым кантэксце. Брыль… Нешта знаёмае…

Успомніла! Мая бабуля, што жыве ў вёсцы, часта казала: "Прынясі, калі ласка, запалкі, яны на брыльку". Я спачатку не разумела, што гэта значыць, але потым бабуля растлумачыла, што брылёк – гэта такі выступ на печы, куды звычайна кладуць запалкі, ключы і іншую дробязь.

Аднак, паглядзеўшы ў тлумачальны слоўнік беларускай мовы, я знайшла і іншы адказ: брыль – гэта казырок шапкі, ці капялюш з палямі. Саламяныя брылькі насілі летам, а лямцавыя – у любую пару года. Яны вызначаліся разнастайнасцю прыёмаў пляцення, тонкай паверхневай структурай. Іх прашывалі суравымі ніткамі ці конскім воласам. Святочныя брылі паверх палёў упрыгожвалі каляровай тасьмой і штучнымі кветкамі.

Дык, можа, продкі Янкі Брыля займаліся пляценнем вось такіх капелюшоў? Не ведаю, застаецца толькі здагадвацца і дзівіцца сакавітасці роднай мовы і трапнасці беларускіх слоў. Бываюць жа такія прыгожыя прозвішчы!

Асвету нясе
Яўгенія МАНЦЭВІЧ

■ ПАРТРЭТ

Доўгажыхар

МЯДЗЕЛ. Чым можа займацца чалавек напярэдадні свайго 95-годдзя. Толькі адпачываць, успамінаючы маладосць і наракаючы на здароўе? А вось і не. Міхаіл Казлоўскі з вёскі Слабодка працаваў: касіў сена-жаць, сушыў сена.

І выглядае ён для сваіх год надзіва добра: 95 год нізашто не дасі.

— У чым, лічыце, сакрэт таго, што так доўга пражылі, цудоўна выглядаеце? — пытаюся ў яго.

— Я усё сваё жыццё працаваў да поту, да мазалёў. Быў і сталярам, і кавалём, і шаўцом, і дом вось гэтымі рукамі пабудаваў. А праца ідзе на карысць чалавеку. І яшчэ скажу: гарэлкай я не займаўся.

І хоць смяецца Міхаіл Іларыёнавіч, што "памяць ужо кароткая", няпраўда: памятае усё добра. Кажа, што перажывае чацвёртую ўладу. Нарадзіўся пры цары, маладосць прайшла пры Польшчы, далей жыў пры савецкай уладзе. Гэта ўжо потым у калгасах стала крыху лепей, а ён увесь час "адпрацаваў на палачках". Быў нейкі час і першым старшынёй калгаса. А зараз жыве пры чацвёртай уладзе — цяперашняй.

Міхаіл Казлоўскі ўсё жыццё правёў у Слабодзі. Пакідаў вёску, толькі калі на службу ў польскую армію ды на вайну паклікалі. У час Вялікай Айчыннай прайшоў з кулямётам 4 краіны і скончыў баі ў Аўстрыі. А вярнуўся дадому, зноў узяўся за плуг, рукі пацягнуліся да інструменту, які ён беражліва, да сягоняшняга дня захоўвае ў майстэрні. Вось, напрыклад, жорны зрабіў, што на электрычнасці працуюць. Але ёсць у гэтага чалавека і яшчэ адна любімая справа — пчалярства, да таго ж да нядаўняга часу і на паляванне хадзіў. Цікавіцца палітыкай — навіны па тэлевізары не прапускае.

У мінулую суботу ветэран адзначаў 95-годдзе. А напярэдадні да яго прыязджала вялікая дэлегацыя: кіраўніцтва раёна, калгаса і сельсавета, прадстаўнікі аблвыканкома. Уручылі падарункі і кветкі. Зняло сюжэт пра старэйшага жыхара Слабодкі і сталічнае тэлебачанне.

— Міхаіл Іларыёнавіч, вось пражылі 95 год. Чым у жыцці ганарыцеся?

—Дзецьмі, унукамі, праўнукамі. І яшчэ — сваёй працай, тым, што ніколі не сядзеў склаўшы рукі, не карыстаўся ні крадзяжом, ні жульніцтвам — толькі уласным мазалём. Таму, напэўна, доўга і жыву.

Алесь ВЫСОЦКІ.

■ МЯДЗЕЛСКІЯ НАВІНЫ

Кніга земляка

У выдавецтве "Беллітфонд" выйшла кніга вершаў арганізатара аддзела адукацыі Міхалая Маскевіча. Называецца яна "Сіні вір", а прадмову да зборніка напісаў Казімір Камейша. У кнізе прадстаўлены як лірычныя творы, так і гумарыстычныя.

Машыны — бы птушкі

У нядзелю ў Свіры з маста, пашкодзіўшы парапет, зляцеў аўтамабіль ЗІЛ-130. Вадзіцель і пасажыры не пацярпелі, транспартны сродак з рэчкі выцягнулі.

«На разборкі»

Ноччу ў дом да жыхара вёскі Швакшты ўварвалiся трое незнаёмых мужчын і збілі гаспадара. Зламыснікаў міліцыя ўстанавіла хутка: імі аказаліся 23-гадовы жыхар Маладзечна і 16-ці і 17-гадовыя хлопцы з суседніх вёсак. Такім чынам яны праводзілі разборкі.

Алесь ВЫСОЦКІ.

Запрашаем на старт

ВІЛЕЙКА. На рацэ Вілія ў раёне чыгуначнага прыпынку «Чырвоны Беражок» 23-24 жніўня турклуб «Пілігрым» ладзіць чарговыя спаборніцтвы па тэхніцы воднага турызму, прысвечаныя памяці Тацццяны Брылевіч.

Удзельнічаюць каманды з чатырох чалавек (3 мужчыны+1 жанчына). Стартавы ўзнос 1500 руб. з чалавека, або 6000 з каманды. Пачатак 23 жніўня ў 9.00. Больш падрабязную інфармацыю можна атрымаць у сераду, 20 жніўня, у турклубе (Забадзь-Суміцкага, 4) або па тэлефоне 6-18-21 з 18.00 да 20.00. Байдаркі можна ўзяць напракат.

Сяргей БЯЛКОЎ.

■ ПАМЯЦЬ

Стваральнік музея ў Гальшанах

24 ліпеня споўнілася 2 гады, як памёр Эдуард Сямёнавіч Корзун — выдатны сын Беларусі, на вялікі жаль, не вельмі вядомы шырокаму колу людзей. Гэта імя чытачу, напэўна, нічога не гаворыць. Тады трэба ўзгадаць мястэчка Гальшаны.

Э.С.Корзун нарадзіўся 28 лютага 1932 года ў вёсцы Яўсеевічы Капыльскага раёна Мінскай вобласці. Пасля заканчэння школы паступіў на гістарычны факультэт БДУ. Універсітэт закончыў у 1957 годзе і атрымаў накіраванне ў Ашмянскі раён, у Гальшанскую сярэднюю школу. Працаваў на розных пасадах: дырэктарам працоўнай моладзі (1957-1961), намеснікам дырэктара па вучэбнай рабоце (1961-1984), дырэктарам Гальшанскай сярэдняй школы (1984-1996). У 1996 годзе Эдуард Сямёнавіч пайшоў на пенсію. З гэтага часу ён цалкам аддае сябе рабоце ў гісторыка-краязнаўчым музеі.

Эдуард Сямёнавіч пакінуў пасля сябе багатую спадчыну для нашчадкаў. У 1963 годзе ён праявіў ініцыятыву ў стварэнні гісторыка-краязнаўчага музея на базе Гальшанскай СШ. Да гэтай работы ён падключыў настаўнікаў, вучняў і проста ўсіх жадаючых. Справа кранулася з месца. Знайшлі шмат розных экспанатаў. Потым на базе музея быў створаны клуб "Гальшанскі замак". А ў 1997 годзе музею быў нададзены статус "народнага".

24 ліпеня 2001 года Эдуард Сямёнавіч праводзіў экскурсію. Праз 40 хвілін яго не стала. Ён памёр у той час, калі быў поўны шматлікіх задум, напрыклад, аб выданні яшчэ адной кнігі (першая кніга Э.С.Корзуна была выдадзена ў часы існавання СССР пад назвай "Гальшаны").

Справу, якую пачаў Эдуард Сямёнавіч, працягвае яго жонка, Яніна Іванаўна. У музеі яна стварыла куток, прысвечаны мужу. А цяпер праводзіць у належны стан матэрыялы Эдуарда Сямёнавіча (менавіта гэтыя матэрыялы павінны былі стаць падставай для напісання другой кнігі). Будзем усё ж такі спадзявацца, што кніга пабачыць свет.

Сяргей МАКАРЭВІЧ. Вілейка.

■ СМАРГОНСКІЯ НАТАТКІ

Свае традыцыі

Смаргонь заўсёды славілася сваімі традыцыямі ў танцавальным мастацтве. На дэкады, розныя агляды мастацкай самадзейнасці смаргонцы прывозілі танцавальны калектыў, цымбальны аркестр і спявачку, жонку афіцэра Ганну Агафонаву, якая пад раяль выконвала класічны вакальны рэпертуар.

Тут не магу не ўспомніць таких вядомых у той час балетмайстраў, як Яўген Хацілоўскі, Аляксей Бальшакоў і Ігар Ціхаміраў.

Па вёсках яны збіралі танцы, запісвалі, апрацоўвалі і потым выконвалі калектывамі, якімі кіравалі.

Быў нават выдадзены ў Маладзечанскай вобласці рэпертуарны зборнік "Танцы" з серыі "У дапамогу мастацкай самадзейнасці", у які ўвайшлі папулярныя на Смаргоншчыне "Шаўцы", "Бульба" і "Жартаўлівая кадрыля".

Цікава, што ў большасці з іх праслаўлялася праца. Шаўцы шылі боты і падбівалі абцасы, а бульбаводы садзілі, гачкавалі, капалі бульбу, і мяшок, завязаны вялікім пышным бантам, неслі з поля.

Мне заўсёды хацелася ў гэты момант вывесці ім на сцэну каня, каб надта не мучыліся.

Галоўным у гэтых танцах была сінхроннасць усіх танцораў, якія выконвалі прымітыўныя рухі, і радасць калектыўнай працы, бо тады ўсё павінна было быць калектыўным.

Нарэшце Смаргонь выйшла з Маладзечанскай вобласці і далучылася да Гродзенскай.

Тады не было такіх віртуозных танцаў, як сёння, аж сцэна хадуном ходзіць. А якія тэмперамент, лёгкасць, стыльнасць. Новы час прынёс нам новае мастацтва, і гэта нас вельмі цешыць.

У гродзенцаў усё было нейк інакш, яны ішлі прафесійным шляхам.

Ансамбль песні і танца "Неман" пад кіраўніцтвам Адама Сідаравіча Чопчыца выконваў вакальна-харэаграфічную кампазіцыю "Мяцеліца" на музыку самадзейнага кампазітара В.Шуміліна.

На сцэне віхура ў танцы, моладзь у лёгкіх танцавальных кажушках і валеначках кідаецца снежкамі, у аркестры заліваюцца баян і флейта, падае жару хор.

Гэта былі сцэнічны вобраз сапраўднага свята і высокае майстэрства.

Цяжка пастаноўшчыкам давецца ўсё тое, што робіцца на мясцовым матэрыяле, а дзе было смаргонцам узяць такіх танцораў, як у Гродне.

Яны нават па калідоры хадзілі з пастаноўкай корпусу і за сталом у буфеце сядзелі, паставіўшы ногі ў чацвёртую пазіцыю.

Гэта былі прафесіяналы, навучанцы аддзялення харэаграфіі культасветвучылішча, ды і Гродна на памерах не Смаргонь. З такой колькасці насельніцтва і ў хор можна было выбраць 40 чалавек, акрамя таго ў іх сваё музычнае вучылішча, і там можна ўзяць каго хочаш.

З аркестрам прасцей, бо аркестранты ці то гродзенцы, ці смаргонцы сыграюць усё, што ім напішуць.

Колькі ў мяне было перажыванняў, калі першы раз у Беластоку ансамбль імя М.Агінскага выканаў паланэз па яго славутую музыку.

Удзельнікі хору і аркестра былі прыгожа апрануты ў толькі што зробленыя касцюмы па эскізах вядомага гродзенскага мастака Лявона Баразны.

Мы добра папрацавалі на рэпетыцыях перад паездкай, а пасля выканання паланэза былі звычайныя добрыя апладысменты, але публіка не прасіла паўтарыць яго яшчэ раз.

Тады нехк у гутарцы з нашым гідам Альфрэдай Раманоўскай я асцярожна запытаў у яе:

— Пані Альфрэда. Скажыце, а як вам спадабаўся наш паланэз?

На што яна з польскай далікатнасцю адказала:

— Ведаеце, у гэтага танца ёсць традыцыйны і характэрны для паланэза крок у танцораў. У вас ён быў не вельмі выразны і нейкі своеасаблівы.

Казалі потым, праз некаторы час пры наступных гастролях былі авацыі.

Значыць, балетмайстры нешта перагледзелі і паправілі.

Мастацкая самадзейнасць не можа трымацца на адным энтузіязме. Патрэбны сродкі, замежныя гастролі, сучасныя касцюмы, добрыя музычныя інструменты і шмат чаго іншага.

Творчыя калектывы павінны быць візітнай карткай свайго горада, і ім трэба дапамагаць развівацца, бо пра іх часцей за ўсё ўспамінаюць напярэдадні вялікіх свят.

Юрый ЦЕРАБУН.

■ ПЫТАЙЦЕСЯ – АДКАЗВАЕМ

Можна

Ці можна браць іншаземца на кватэру і што для гэтага трэба, каб усё было па закону?

Вера Самаль. Маладзечна, вуліца Крынічная, 11.

Адказвае загадчыца аддзела жыллёва-камунальнай гаспадаркі гарвыканкома Святлана Апановіч:

— Засяленне іншаземных грамадзян у дзяржаўную кватэру ажыццяўляецца толькі па дагаворы «паднайму», а ў прыватызаваную — па дагаворы «найму». Першы рэгіструецца ў домакіраўніцтве па месцы жыхарства. Другі — у гарвыканкоме. Калі чалавек, які бярэ на кватэру іншаземца, не заключыць пэўныя дагаворы, яго аштрафуюць.

Падрыхтавала Ірына РАБУШКА.

Быў у горадзе кірмаш

МАЛАДЗЕЧНА. У суботу, 16 жніўня, на Цэнтральнай плошчы горада прайшоў кірмаш.

Сваю прадукцыю на ім прадставілі прадпрыемствы ўсіх форм уласнасці, бытавога абслугоўвання, перапрацоўчай прамысловасці. Ля прыгожа афармленых палатак стаялі чэргі, нягледзячы на тое, што афіцыйна кірмаш пачаўся ў 10 гадзін, з самай раніцы. Куплялі людзі ў асноўным мясныя прадукты, якіх багата прапанавалі Маладзечанскія мясакамбінат і птушкафабрыка, не абміналі і гандлёвую кропку адкрытага акцыянернага таварыства "Маладзечанскі гармалзавод".

Карысталася попытам прадукцыя калгаса імя Я. Купалы. На кірмаш у горад вяскоўцы прывезлі раннюю бульбу, моркву, буракі.

Дарэчы, шматлюдна было і за дэкаратыўнай аркай, на якой прыгожымі літарамі было выведзена: "ТАА Маладзечнагандаль". Сярод пакупніц – толькі жанчыны, якія, здаецца, сумелі ацаніць якасць прапанаванага ім тавару. Гараджане і госці Маладзечна добра бралі як футболкі, так і бялізну для сябе, а таксама дзяцей, трыкатажныя вырабы. Дарэчы, былі ў асартыменце і тавары для школьнікаў. Хлопчыкам маці прымяралі кашулі, дзяўчатам – прыгожыя сарафаны. Адчувалася, што гандляры да кірмашу падрыхтаваліся. Адусюль і ўзаемавыгада: адным патрэбны тавар – другім неблагая выручка.

Багата тавару прапанаваў на Маладзечанскім кірмашы магазін № 4 "Дары прыроды", а прадаўцы Наталля Сіняўская і Зоя Мандрык ветліва абслугоўвалі пакупнікоў.
Фота Марыны СЛІЖ.

Не падвялі пакупнікоў "Маладзечанскае райспажыўтаварыства", якое наладзіла продаж як прамысловых, так і харчовых тавараў, мясцовы хлебазавод, прадпрыемствы грамадскага харчавання, гандлёвы дом "Алекор", прыватныя прадпрымальнікі, што гандлявалі як цацкамі, так і пісьмовымі прыладамі.

Не абышлося ў той дзень і без абавязковага атрыбуту ўсіх кірмашоў – шашлыкоў, паласавацца якімі не супраць былі як дарослыя, так і дзеці.

Да трох гадзін дня меўся быць кірмаш, ды спорны дождж, што наляцеў на горад, разагнаў пакупнікоў. Праз нейкі час сталі збірацца й гандляры. Толькі не так хутка і спрытна. Нічога дзіўнага, стаміліся. Для многіх з іх рабочы дзень пачаўся ў шэсць, а то і ў пяць гадзін. Так ужо ў жыцці заведзена: у час, калі адны адпачываюць, другім трэба працаваць.

Марына СЛІЖ.

Сярэдзіна лета. Вынікі ліпеня

Ліпень стаў пераломным месяцам як для кожнага з нас, так і для краіны. Лета не прадказвала на палітычным небасхіле не тое, што буры, а нават і невялікай навальніцы.

Аднак гром грымнуў – прэзідэнт зняў прэм'ер-міністра краіны і яшчэ некалькі падначаленых яму міністраў, прыгразіў зняць яшчэ трэць застаўшыхся членаў кабінета. Апазіцыя адразу ж паведаміла, што А.Лукашэнка ўмацоўвае вертыкаль сваёй улады перад чакаемым рэферэндумам па прадаўжэнні прэзідэнцкіх паўнамоцтваў. Той жа, наадварот, абвінаваціў экс-прэм'ера ў мяккасці кіраўніцтва і няздольнасці справіцца з падзеннем узроўню жыцця насельніцтва і нявыплатамі заработнай платы. Пры зачытванні Аляксандрам Лукашэнкам свайго ўказа высветлілася, што прэм'ер ідзе ў адстаўку "на вялікі жаль прэзідэнта". Астатнім членам урада напомнілі, што ў іх паўнамоцтвы ўваходзіць з раніцы да ночы думаць аб народзе, здрада, падман і п'янства не даруюцца. Горкая пілюля для Навіцкага была падсаладжана – яго да верасня абяцалі працаўладкаваць, магчыма, у нейкай ВНУ з'явіўся б новы рэктар. Аднак у канцы ліпеня ён быў выбраны старшынёй Савета рэспублікі Нацыянальнага сходу. Навіцкі стаў чацвёртым кіраўніком урада краіны, якія зняты за 9 гадоў (чарговую гадавіну краіна адзначала ў чацвер, 10 ліпеня) кіраўніцтва А.Лукашэнкі. Прэм'ерам ён быў назначаны ў кастрычніку 2001 года з паста міністра будаўніцтва і архітэктуры.

Пра грошы

Насельніцтва ў вялікім даверы да банкаў – на дэпазітных разліках да ліпеня накапілася 1033 мільярды беларускіх рублёў і больш за 434 мільёны долараў, у пераліку каля 1 мільярда долараў ЗША. Сума не маленькая, аднак яна сцвярджае аб няўпэўненасці грамадзян у заўтрашнім дні. Яны не трацяць грошы сёння, а берагуць на будучае. Нягледзячы на зніжэнне стаўкі рэфінансавання, за паўгоддзе з 38 да 33% працэнтныя стаўкі па ўкладах насельніцтва пакуль перавышаюць тэмпы інфляцыі. Па тэмпах росту афіцыйнага курса долара за паўгоддзе Беларусь па-ранейшым утрымлівае першае месца сярод краін СНД – курс падняўся на 7,3%, з 1920 да 2060 рублёў за долар, за ліпень ён падскочыў яшчэ на 30 рублёў. Для параўнання, у Латвіі і Расіі долар стаў танней на 4%, у Казахстане – на 5%, у Эстоніі і Літве – на 8%, у Кыргызстане – амаль на 11%. У мэтах умацавання беларускай валюты ўрад усімі сіламі павялічвае экспарт – менавіта з гэтай мэтай да нас у лістападзе прыедзе з афіцыйным візітам туркменбашы ўсіх туркмен прэзідэнт Ніязаў. Як звычайна, пасля ўсялякіх завярэнняў аб сяброўстве гаворка пойдзе аб трактарах, самазвалах і аўтамабілях. Ліпеньскія перагаворы паміж Беларуссю і Расіяй наконт продажу расіянам акцый "Белтрансгазу" зайшлі ў тупік – нашы запрасілі за сваё самае каштоўнае больш за 4 мільярды долараў і частку газаправода Ямал-Еўропа, газпрам жа на такія ўмовы не згадзіўся. Адбыўся прарыў у развіцці прадпрымальніцтва: улады аб'явілі паслабленні ў ліцэнзаванні некаторых відаў дзейнасці – прэзідэнтам у ліпені падпісаны адпаведны указ. Колькасць відаў, якія патрабуюць ліцэнзавання, скарочана са 165 да 49, ліцэнзійны збор не залежыць ад віду і складае 90 еўра, мінімальны тэрмін дзеяння – 5 гадоў. Па раней атрыманых ліцэнзіях можна працаваць да 01.05.04 г.

Прызыўная кампанія

У ліпеньскай прызыўной кампаніі выявіўся незвычайны момант – тых, хто жадае паслужыць, стала нашмат больш, чым прызваных на тэрміновую службу. У асобных часцях Віцебскай вобласці конкурс склаў 3 чалавекі на месца. Упершыню ў ваенкаматаў з'явілася магчымасць выбіраць сярод прызыўнікоў найбольш дастойных. Наплыў паслужыць у арміі тлумачыцца большай верагоднасцю працаўладкавання пасля службы, асабліва ў міліцыю, у МНС і ахоўныя службы. Гэта сведчыць і аб негатыўным фактары – моладзь не хоча больш ісці, напрыклад, на будаўніцтва, яна аддае перавагу няпыльнай, але дастойнай (і па віду, і па грашах) рабоце ў міліцыі.

Увядзенне побач з беларускім рублём расійскага, абяцанае на 1 ліпеня, адкладзена да кастрычніка — прэзідэнтам не быў падпісаны адпаведны ўказ.

Пра іншае

- 25 ліпеня дзяржаўны сакратар Саюза Беларусі і Расіі Павел Барадзін выказаўся канкрэтна і проста, што "краінам СНД патрэбны цар". Ён лічыць, што намнога лепш мець цара, бо 4 гады прэзідэнцкага тэрміну – вельмі мала, і яго нядрэнна было б прадоўжыць хаця б да 7 гадоў.
- З Беларусі 17 ліпеня на памежным пераходзе Кузніца-Гродна была дэпартаваная саветнік віцэ-прэм'ера Польшчы Катажына Матушэўская. Яна на працягу 4 год арганізоўвала адукацыйныя семінары для беларускіх дэмакратычных арганізацый.
- На час уборачнай кампаніі ў некаторых месцах былі ўведзены абмежаванні на продаж спіртнога – рэалізацыя спіртных напояў у сельскіх магазінах заканчвалася ў 18 гадзін, каб камбайнеры маглі спакойна адпачыць пасля працоўнага дня.
- Прывакзальная станцыя сталічнага метро "Плошча Незалежнасці" ў ліпені зноў стала аб'яўляцца як "Плошча Леніна".
- З 2004 года ў вышэйшых навучальных установах краіны будзе ўведзена новая дысцыпліна "Асновы ідэалогіі беларускай дзяржавы".
- У ліпені Расія канчаткова аб'явіла аб павышэнні пошлін на іншамаркі для насельніцтва, гэта прывяло да росту цэн на машыны ў сярэднім на 700-1000 долараў.
- Канчаткова перапоўнілася людское цярпенне паведамленнем аб тым, што ў адной з падатковых інспекцый г.Мінска кімсьці былі задэклараваныя гадавыя даходы за мінулы год у суме каля 460 мільёнаў рублёў, адрас уладальніка грошай не ўказваўся.

Міхась АЛЕКСАНДРОВІЧ.

Курсы валют НБ РБ

	14.08 руб.	21.08 руб.
Долар ЗША	2082,00	2085,00
Еўра	2341,73	2320,19
Злоты	535,63	530,64
Літ	678,26	671,97
Расійскі рубель	68,52	68,78

«Вулічныя» курсы ў Маладзечне

Долар	2080/2100	2080/2100

Маладзечна. Цэны на рынку

Прадукты	Цана (руб.) 13.08	20.08
Кілбаса с/вэндж., 1 кг	12400	12620
Сасіскі, 1 кг	4310	4150
Селядзец, 1 кг	2800	2800
Рыс, 0,9 кг	820	800
Грэчка, 0,9 кг	1400	1400
Цукар, 1 кг	1310	1310
Яйкі курыныя, 1 дзес.	900	850
Алей, 1 л	1700	2000
Маянэз, 200 г	500	450
Кава «Пеле», 100 г	2200	2200
Шпроты, бляшанка 160 г	900	800
Соус там.«Мінскі», 0,5 л	700	800
Цыбуля рэпчатая, 1 кг	900	900
Капуста, 1 кг	400	300
Морква, 1 кг	700	600
Лімоны, 1 кг	2000	1900
Апельсіны, 1 кг	1950	1950
Памідоры, 1 кг	880	900
Агуркі, 1 кг	500	450
Кавуны, 1 кг	500	500
Яблыкі, 1 кг	950	1300

Сялянскія прадукты

Малако, 1,5 л	700	650
Смятана, 1 л	1800	1800
Масла, 1 кг	4400	4600
Тварог, 1 кг	1800	1300
Яйкі курыныя, 1 дзес.	1700	1500
Бульба, 1 вядро	4000	3200
Яблыкі, 1 кг		1000
Маліны, 5-літр. вядро	7000	7000
Чарніцы, 5-літр. вядро	8000	6000
Алыча, 5-літр. вядро	3000	3500
Слівы, 5-літр. вядро	6000	8000
Шыпшына, 5-літр. вядро	3000	2500

■ ПАМЯЦЬ

Сорамна за людзей...

ВАЛОЖЫН. Некалькі тыдняў таму невядомыя вандалы пашкодзілі на гарадскіх могілках помнік журналісту і проста добраму чалавеку Барысу Сачанку.

На Валожынскіх могілках невядомыя вандалы пашкодзілі помнік журналісту Барысу Сачанку. Ад некалі прыгожай надмагільнай пліты засталіся толькі ўспаміны.

Фота Ірыны РАБУШКІ.

Пятнаццаць гадоў мінула з таго дня, як пайшоў на той свет мой бацька. Затым не стала бабулі Ані. Разумнай, мудрай жанчыны, на казках якой вырасла не толькі я, але і мае дзеці. Успамінаючы дарагіх сэрцу людзей, ніколі не мінаю выпадку паставіць свечку за ўпакой душы яшчэ аднаго чалавека – свайго былога калегі Барыса Сачанкі, з якім доўгі час працавала побач у Валожынскай раённай газеце "Працоўная слава".

Барыс быў з катэгорыі людзей, пра якіх звычайна гавораць адным ёмкім беларускім словам — "дабрак". Яму можна было даверыць сваю тайну, расказаць пра непрыемнасці, хваробы дзяцей. Слухаў, звычайна, моўчкі. Бывала, нават нічога не казаў у адказ, хіба кароткае "прарвёмся", а назаўтра заходзіў у твой кабінет, ставіў на стол бутэлечку з лекамі, якую ты яшчэ ўчора нідзе не магла купіць, ці шаптаў на вуха, што твая праблема ўжо не праблема. Ён любіў і ўмеў дапамагаць людзям. Прычым, неяк непрыкметна, нічога не патрабуючы ўзамен. Быццам бы адчуваў свой кароткі век і стараўся пакінуць пасля сябе добрую памяць.

Яго любілі гараджане, суседзі, людзі, з якімі даводзілася разам працаваць, і ўсе без выключэння дзеці. Не міналі выпадку, каб не зазірнуць у кабінет да дзядзі Боры і мае хлопцы. Ён заўсёды памятаў, у які клас ходзіць Максім, як завуць выхавальніцу Паўла. А пасля, узяўшы за руку, вёў малога ў буфет мясцовай вайсковай часці, па салдацкія цукеркі. Якія ж яны былі смачныя!

У апошні год жыцця Барыс часта гаварыў пра смерць. Успамінаў свой родны кут, а родам ён быў з Хойніцкага раёна, хату, у якой нарадзіўся, пакойніка бацьку, маміны бліны, якія называў "наліснікі". Ён мог гадзінамі расказваць пра службу на флоце і з гонарам зазначаў, што двойчы давялося перасякаць экватар, а яшчэ пра тое, як вёз з радзільнага дома свайго першынца-сына.

У той год ён ніяк не мог выбрацца ў адпачынак. Не адпускалі рэдакцыйныя справы. Здаў свой пост адказнага сакратара газеты "Працоўная слава" толькі 30 кастрычніка 2000 года. Гэты дзень і стаў апошнім у яго жыцці. Барыс памёр у сваёй кватэры, седзячы ў крэсле ля тэлевізара. Закрыўся, як канстатавалі медыкі, сардэчны клапан.

Хавалі яго на каталіцкае свята Усіх Святых. За трунай, у вялікай журбе, ішоў амаль што ўвесь горад. Правесці добрага чалавека ў апошні шлях папрыязджалі старшыні мясцовых калгасаў, кіраўнікі арганізацый і прадпрыемстваў, тыя, пра якіх ён некалі пісаў. Людзі глядзелі на яго надзвычай спакойны твар, лёгкую ўсмешку на вуснах і не верылі, што гэтага няўрымслівага, жыццялюбівага чалавека больш ніколі не будзе.

Смерць Барыса падкасіла не толькі блізкіх. Мы, яго калегі, таксама доўга не маглі паверыць, што Сачанкі больш няма. І цяпер, хутка тры гады з дня яго смерці, у рэдакцыі, дзе ён працаваў, ёсць Барысаў стол, Барысаў камп'ютэр, Барысавы здымкі. Толькі "водпуск" яго зацягнуўся навечна...

З нядаўняга часу не працую ў "Працоўнай славе" і я. Па сямейных абставінах сям'я пераехала ў Маладзечна. Але часцінка душы ўсё яшчэ застаецца там, у Валожыне, сярод знаёмых і калег, якім часта тэлефаную. З болем і горыччу расказалі яны пра факт вандалізму на гарадскіх могілках. Як калегі, так і гараджане не могуць зразумець, хто падняў руку на помнік Барыса. Каму прыйшло ў галаву ўчыніць здзек над памяццю аб чалавеку, якога любілі і паважалі не толькі ў горадзе, дзе ён жыў.

Быў Барыс Сачанка і сябрам "Рэгіянальнай газеты". Дзяліўся з яе супрацоўнікамі інфармацыяй, падказваў журналістам, калі тыя прыязджалі ў камандзіроўкі ў Валожын, тэмы для матэрыялаў. Калі быў у Маладзечне, заходзіў павітацца з калегамі. У тыя журботныя дні газета надрукавала некралог, у якім расказала ўсяму рэгіёну пра добрага чалавека, які пражыў на зямлі ўсяго сорак з невялікім гадоў. Не можа маўчаць і сёння, калі чыясьці злая рука паднялася над помнікам Барысу Сачанку. Нам сорамна за гэтых людзей...

Марына СЛІЖ.

■ ДУМКІ ЎСЛЫХ

Новы фармат БТ

Многія нашы суайчыннікі адзначаюць, што якасць перадач на Беларускім тэлебачанні палепшылася. Ці гэта канкурэнцыя з боку АНТ адыграла сваю ролю, ці проста на БТ прыйшлі новыя людзі, невядома. Трэба меркаваць, што і першае, і другое мае месца. Але факт застаецца фактам: калі адкінуць праграму «Пастскрыптум+» і псеўдадакументальныя фільмы айчыннай вытворчасці, то інфармацыйны прадукт прыдатны да спажывання.

Маляўнічую карціну росквіту беларускіх электронных СМІ азмрочвае толькі адна непрыемная тэндэнцыя — імклівае абрусенне. Хай АНТ з моманту свайго існавання вяшчаў па-руску. Але ж і БТ пераходзіць на другую дзяржаўную мову. А пачалося ўсё, здаецца, са спартыўных навінаў. Калі Уладзімір Навіцкі добра валодае абедзвюма мовамі і разбіраецца ў спорце, то ў Паўла Булацкага, акрамя абаяльнай усмешкі, ёсць толькі памылкі ў вымаўленні і ўтварэнні граматычных формаў. Ганна Эйсмант гаварыла па-беларуску добра, але надоўга. У адзін «цудоўны» вечар пра спорт пачалі гаварыць на рускай мове.

Гэтыя змены адбыліся літаральна за 2-3 веснавыя месяцы. Калі вернуцца дадому студэнты будатрадаў, якіх урачыста выправілі на заробкі, то могуць не пазнаць нацыянальнае тэлебачанне. Але хутчэй за ўсё нічога не заўважаць: нямногія з іх глядзяць навіны.

Нельга сказаць, што якасць інфармацыйнай прадукцыі пагоршылася ці стала менш зразумелай ад змены мовы. Але, як казаў спадар Верашчагін з фільма «Белае сонца пустыні»: «Мне за дзяржаву крыўдна».

Святлана ЦІШКО.

Горкі мёд

У рэдакцыю прыйшоў ліст ад Марыі Андрэевай: «Зараз я ляжу дома пасля аперацыі. Трэба добрае харчаванне, вітаміны. І вось на парозе маёй кватэры з'яўляецца незнаёмы малады чалавек і прапануе танную муку, цукар і трохлітровы слоік мёду. Даўно хацела купіць сабе мёду на лекі, і тут такі ўдалы выпадак. На рынку за маленькі слоічак просяць 4500 рублёў, а тут трохлітровы слоік аддаюць за 25000. У прадаўца іх было два — выбірай, які хочаш. Даў паспрабаваць — здаецца, добры. Купіла. На наступны дзень стала даследаваць сваю пакупку. Зверху наліты мёд, а ўнутры — адзін цукар. Крыўдна мне стала за сябе.»

Марыя Андрэева паверыла маладому чалавеку, хоць і ведала, што могуць падмануць. Трапіла на вудачку прадаўца-злодзея толькі таму, што здароўе было слабае. «Чаму вакол адзін падман? Чаму ў нас развялося столькі махляроў? Няўжо яны нажывуцца на чужых слязах?» — пытаецца наша чытачка. І хоча папярэдзіць усіх, каб не звязваліся з падобнымі «дабрадзеямі».

«Бермудскі трохкутнік»

ВІЛЕЙКА. Ведаеце, ёсць такія месцы, у якіх чалавек паводзіць сябе неяк незвычайна: губляе прытомнасць, засынае ці ўвогуле бясследна знікае. Вучоныя растлумачваюць гэта па-рознаму: тэктанічныя разломы, змена магнітных палёў Зямлі, касмічнае ўздзеянне.

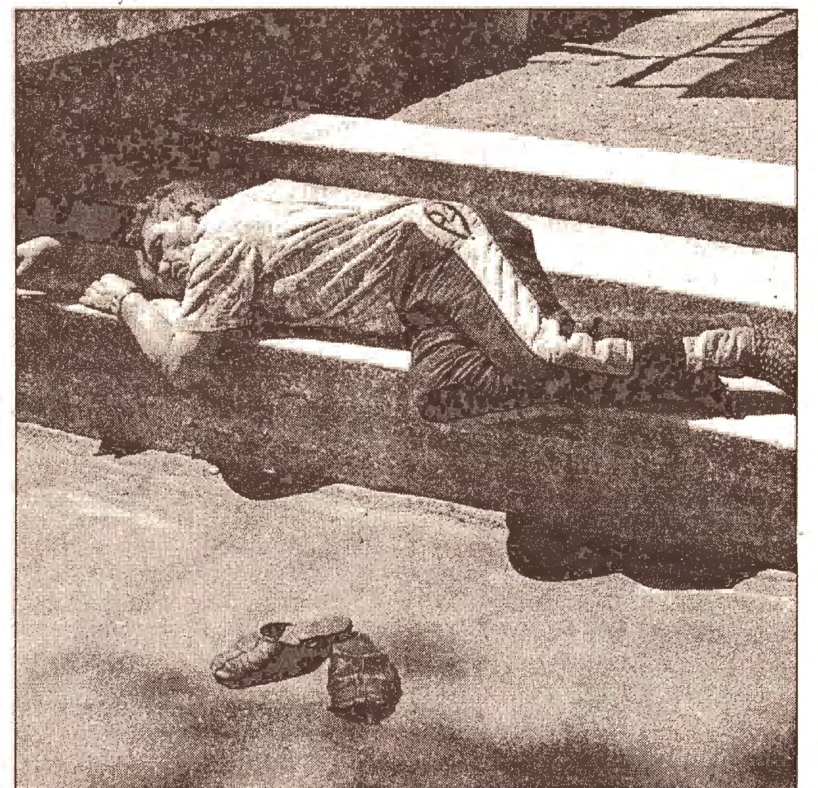
Дык вось, я ведаю адзін такі "бермудскі трохкутнік". Ён знаходзіцца пад маім акном, дакладней, пад лавачкай, што пад маім акном. Дзіўна, але ўжо не раз бачыла там людзей, якія спалі. Назіраючы за гэтым феноменам, я заўважыла, што часцей за ўсё пад уздзеянне невядомай мне з'явы трапляюць мужчыны, якім за 30. Але бываюць і выключэнні: засынаюць там і жанчыны, і хлопцы.

Я правяла невялікае расследаванне і выявіла, што людзі трапляюць у фазу санлівасці не непасрэдна пад лавачкай, а задоўга да яе. Спачатку я меркавала, што яны засынаюць пад уздзеяннем нейкіх асаблівых сонечных промняў. Але пабачыўшы чалавека, які спаў дажджлівай восенню, зразумела, што прычына ў іншым. У асноўным аб'екты майго даследавання праводзяць некаторы час за нейкімі святкаваннямі: дні нараджэння, вяселлі, наваселлі і гэтак далей. А глыбокі разгляд дадзенага факту прывёў мяне да высновы, што далейшыя дзіўныя паводзіны людзей пачынаюць праяўляцца яшчэ за сталом. Значыць, нейкія прадукты ўплываюць на такі стан. Але той факт, што далёка не ўсе людзі, якія пайшлі з застолля і якія пакаштавалі ўсе стравы і напоі, трапляюць пад лавачку, прымусіў мяне адмовіцца ад ранейшых думак.

Нехта мне сказаў, што гэта з-за чалавечай дурноты. Але я не паверыла. Няўжо людзі такія дурныя? Вось і даводзіцца цяпер гадаць, што адбываецца з людзьмі. І чаму у "бермудскі трохкутнік" трапляе ўсё больш і больш Homo Sapiens.

Можа, вы падкажаце?

Яўгенія МАНЦЭВІЧ.

Нярэдка можна ўбачыць такое на нашых вуліцах. Як і чаму людзі трапляюць у падобныя сітуацыі? Пытанне застаецца адкрытым.

Фота Яўгеніі МАНЦЭВІЧ.

■ КУР'ЁЗЫ НАДВОР'Я

Адкуль бяда?

МАЛАДЗЕЧНА. Гэты год надоўга запомніцца жыхарам вёскі Дамашы. Некалькі разоў двары залівала так, што прыходзілася выклікаць спецтэхніку для адпампоўвання вады. А можа, можна было пазбегнуць усіх гэтых непрыемнасцяў?

Першае, што кідаецца ў вочы, — гэта тое, што на тэрыторыі самой вёскі пад шашой Маладзечна-Смаргонь пракладзены дзве трубы. Але няма добрых водаадводных каналаў. Такім чынам паводкавая вада ці ад вялікіх ліўнёў не можа хутка прайсці праз вёску, да таго ж яна яшчэ і "падпёрта" дарожным насыпам. Так, абапал Дамашоў ёсць масты над пастаяннымі вадасцёкамі: адзін ручай цячэ з насілаўскай сажалкі, другі – з крыніц за вёскай Лешна. Але водазборы гэтух ручаёў не накрываюць усю тэрыторыю за вёскай.

Калі паглядзець на рэльеф мясцовасці на поўдзень ад Дамашоў, то ён уяўляе сабой як бы слаба нахілены ў бок населенага пункта амфітэатр. Там знаходзяцца 2 былыя лагчыны сцёку талых ледніковых водаў. Мясцовыя жыхары сцвярджаюць, што ў вярхоўі гэтых лагчын раней быў сад. Дарэчы, ён і цяпер абазначаны на старых картах. Так ці інакш, але схілы былі замацаваныя.

Калі дождж ідзе на замацаваны дзёрнам, лесам, паркам або садам схіл, вада затрымліваецца раслінамі, паспявае ўсмоктвацца ў грунт. Яна цячэ па плоскай паверхні і не размывае глебу (плоскасны змыў). А 1/20 частка ўвогуле не дасягае глебы, затрымліваецца на кронах дрэў, імху, ападзе. Такім чынам паводкавая хваля аказваецца "змазаная", а аб'ём яе змяншаецца на 15-20%.

У тым выпадку, калі суцэльны раслінны пачыт разбураны, вада хутка збіраецца ў прамыны і пачынаецца рэчышчавы змыў. Эрозія ў гэтым выпадку залежыць ад аб'ёму ападкаў, але яшчэ больш – ад хуткасці патоку. Калі ж грунт можа трымаць сценкі – утвараюцца яры. Шлях разбегу паводкавай хвалі ў раёне Дамашоў складае усяго 1-1,5 км (!). А колькі бяды нароблена! Звёўшы сад, людзі проста "ажывілі" старыя ледніковыя лагчыны сцёку. Прырода нашага рэгіёну – маладая. Яна больш-менш устойліва стабілізавалася ўсяго 8 тысяч гадоў таму, калі пасля сходу апошняга ледніка ў нас ўзнавіліся лясы. Нашы ландшафты ўсё яшчэ фарміруюцца, таму і абыходзіцца з імі трэба вельмі ашчадна.

За Дамашамі раскінуліся буракавыя і бульбяныя палеткі. Бульба заканчваецца там, дзе праходзіць дарога з Лебедзева. У тым годзе прайшло толькі некалькі моцных ліўнёў, але на грунтавой дарозе ўжо ўтварыліся яры да 1 м глыбінёй. Глеба тут суглінiстая, а гэта парода трымае сценкі. На полі бачна, як фарміравалася і набірала моц вада. Прычым рэльеф тут такі, што як ты ні рабі баразны – усё роўна будуць участкі з заворваннем упоперак схілу. А гэта яшчэ больш узмацняе эрозію.

На палетках добра бачны прамыны, вадзяныя нішы, а ля самой вёскі – конусы выносу размытага матэрыялу. Гэта вада не знайшла сабе далейшага шляху і разлілася па прасторы.

Такім чынам, каб Дамашы не ператварыліся ў Венецыю, тут трэба давесці да ладу водапрапускныя канавы. І яшчэ варта было б падумаць аб шматгадовых насаджэннях дрэў на месцы былога саду. Бо толькі так можна ўтаймаваць наступіўшую эрозію, палепшыць стан грунтавых водаў і вясенняе ўвільгатненне палёў, бо дрэвы затрымліваюць снег. Акрамя таго, дрэвы – добрае месца гнездавання птушак, а значыць, палепшыцца барацьба са шкоднікамі палеткаў без "хіміі".

Хоць сад для Дамашоў быў звездзены даволі даўно, але "мёртвыя" ледніковыя лагчыны сцёку "прачнуліся" сёлета. А прычынай паслужылі інтэнсіўныя ападкі. Калі ж узяць апошнія гады, то можна падумаць, што з кліматам нешта робіцца не тое. Здараюцца то засухі, то залівы, сохне елка, не ў пару сталі замаразкі, памятаем, як колькі год таму бушавала ў Беларусі бура. А Еўропа!?

Адны навукоўцы кажуць, што клімат мяняецца, іншыя сцвярджаюць, што ён толькі "вагаецца". Між тым ёсць аб'ектыўны паказчык, які фіксуе тэндэнцыі ў змене глабальных кліматычных працэсаў на планеце. Гэта колькасць і энергія трапічных ураганаў. На тропікі прыпадае больш за ўсё сонечнай энергіі, і, каб не "перагрэцца", праце засцерагальны клапан атмасферы. Такія трапічныя цыклоны пераводзяць цеплавую энергію сонца ў энергію руху ветру. Але такія ж клапаны могуць быць і ў лакальным маштабе. Калі ўсё, што адбываецца вакол нас, — выпадковасць, то крыўдна, але яшчэ нічога. А калі гэта тэндэнцыя?

Алег БЯГАНСКІ.

Вароны актыўна асвойваюць гарады, утвараючы там стойкія аседлыя папуляцыі. Вароны і гракі сёння – найбольш масавыя птушкі гарадоў і мястэчак.

Фота IREX/ProMedia.

Птушыны гатэль

МАЛАДЗЕЧНА. Вельмі добра, што цяпер тэлебачанне, газеты, радыё звярнулі ўвагу на экалагічную тэматыку. Але падаецца яна, на мой погляд, даволі аднабакова. У выніку людзі нашмат больш ведаюць пра жыццё афрыканскай саванны, чым пра жыццё сваіх "звычайных" і "не цікавых" суседзяў.

Возьмем, напрыклад, варону. Гнездавы перыяд у яе ўжо скончыўся. Маладняк "стаў на крыло". Але жыццё нашай папуляцыі крумкачоў не замірае ні на хвіліну. Назіранні рабіліся ў канцы ліпеня.

Кожны вечар дзесьці ў 9 гадзін пачынаецца міграцыя варон. З Насілава, дзе знаходзяцца іх кармавыя ўчасткі, птушкі над ЗЛМК ляцяць да чыгункі. Да іх далучаюцца іншыя. Калі такая чарада складаецца са старых варон, палёт адбываецца ў поўным маўчанні. Калі чарада змешаная, то зрэдку можна пачуць крыкі. Маладзь яшчэ не ўсвядоміла, што на шляху да месца начлегу не варта прывабліваць патэнцыяльнага ворага.

Крумкачовая "стрэлка" часцей за ўсё адбываецца ў раёне чыгуначнага дэпо і доўжыцца гадзіну. Сюды злятаюцца птушкі і з іншых месцаў. Тут фарміруецца суперчарада ў некалькі тысяч асобін. Бяспека ў такім "натоўпе" – у яго колькасці, бо ўсё заўважаецца тысячамі вачэй. І, калі трэба, тысячы дзюбаў, крылаў і лап ідуць у ход. Таму "гукамаскіроўка" ўжо не мае ніякага сэнсу і адмяняецца. Гвалт стаіць на сотні метраў.

Вароны круцяць карагоды, робяць "горкі", дэманструюць тэхніку вышэйшага пілатажу. Магчыма, перад сном ім трэба прачысціць кішэчнік. Дарэчы, тое ж самае (перад сном схадзіць у прыбіральню) медыкі раяць і людзям. А магчыма, так фарміруецца нейкая іерархія на апошні пералёт. Бо хто будзе ў галаве калоны, той і зойме лепшыя галіны. Але "сачкануць стрэлку" і адразу ляцець займаць месцы – нельга. Дзе больш асобін, там большая бяспека.

Прыкладна ў 22 гадзіны суперчарада зрываецца з месца, расцягваецца дзесьці на кіламетр і ляціць у свой "гатэль". У часе птушкі арыентуюцца па сонцу. І ўжо з апошнімі промнямі адбываецца "засяленне ў нумары". Гвалт стаіць яшчэ той... Ну, як яшчэ без крыку можна даказаць нахабным суседзям, што на гэту ноч дадзеная галінка – твая. Ну, а як, паважаныя "сапіенсы", мы паводзім сябе ў падобных сітуацыях?

Начуе летам гэта папуляцыя маладзечанскіх варон у бярэзніку, што расце паміж Вялікім Гасцінцам, вайсковай часцю і заводам "Унікаб". Прычым з года ў год, з пакалення ў пакаленне маршруты руху, рытуал "адбою" і месца начлегу не мяняюцца. Да 11 гадзін вечара крыкі птушак паступова змаўкаюць. А ўжо да 7 гадзін раніцы там нікога няма. Вароны паляцелі на свае кармавыя ўчасткі. Вечарам жа ў 9 гадзін зноў з'явяцца ў небе каля свайго гатэля.

Не ведаю, чаму птушкі выбралі для начлегу менавіта гэту, лічы, прамысловую зону Маладзечна. Можа, таму, што ніхто іх тут не турбуе. А вось бярэзнік ад такіх пастаяльцаў толькі выйграў, бо забяспечаны угнаеннем. Так што ў прыроды няма ні лішніх, ні непатрэбных звёнаў. Мы дзелім гэту зямлю з усімі.

Алег БЯГАНСКІ.

■ ДАМАШНЯЯ АРАНЖАРЭЯ

Саромеюцца не толькі дзяўчаты

ВАЛОЖЫН. Вазоны – жывыя істоты. Мы пераконваемся ў гэтым, бо пакаёвыя кветкі кусціцца, радуюць нас прыгожымі пялёсткамі, непаўторным водарам. А яшчэ яны здольныя рабіць ... актыўныя рухі.

Ёсць такая незвычайная кветка і ў маёй кватэры, дарэчы, вырашчаная з насення, набытага на Валожынскім рынку. І назву яна мае характэрную – мімоза сарамлівая. Ледзь толькі злёгку дакранешся рукой да зялёных пёрыстых лісточкаў, як яны тут жа складваюцца, сарамліва апускаюцца ўніз. Пройдзе хвілін дзесяць, і мімоза зноў набывае ранейшы выгляд. Так рэагуе яна і на адсутнасць святла, таму ноччу вазон спіць, а з першымі промнямі сонца абуджаецца зноў.

Паглыбіўшыся ў артыкулы па батаніцы, я на сваё здзіўленне даведалася, што цёмна-зялёныя галінкі, густа ўсыпаныя маккімі жоўтымі кветачкамі, якімі мужчыны звычайна віншуюць жанчын з нагоды свята вясны, правільна называюцца зусім не мімозай, а серабрыстай акацыяй. Усяго ж у прыродзе існуе да 800 відаў акацыі. Усім нам добра вядомая расце ў раёнах Чарнаморскага ўзбярэжжа Каўказа, у Азербайджане. У тых краях можна сустрэць і... шалёны агурок. Так называецца гарбузовая расліна з пладам, падобным на агурок. У стадыі поўнай спеласці ён здольны рухацца. Плод аддзяляецца ад пладаножкі, і насенне са слізлю вырываецца фантанам праз адтуліну зверху.

Некалі і экзатычны ананас быў рэдкасцю на прылаўках магазінаў, фруктовых камерцыйных латкоў. Цяпер толькі купляй – выбар шырокі. Трапічны фрукт валодае лекавымі якасцямі, станоўча ўплывае на страваванне. З пладоў ананаса здабываюць фермент, які садзейнічае "спальванню" тлушчаў у арганізме. Аднак карысць ананаса на гэтым не заканчваецца. Ён – уцеха і для кветкаводаў-аматараў. Мая сваячніца з Далёкага Усходу выгадавала гэтую трапічную расліну ў сваім рабочым кабінеце. Зялёны "чубок" лісця, які мы пры ачыстцы плода звычайна выкідваем, яна пасадзіла ў вельмі вільготную зямлю. Праз паўгода вырас вялікі цёмна-зялёны куст, а разетка лістоў па свайму выгляду амаль дакладна паўтарыла форму таго "чубка". Аказваецца, дарослыя пакаёвыя ананасы здольныя парадаваць і слаба развітымі пладамі. Так што, у кожнага з нас ёсць шанц папоўніць дамашнюю аранжарэю.

Ірына ПАШКЕВІЧ.

■ ВАША ЗДАРОЎЕ

Курачкі «свецяцца»

МАЛАДЗЕЧНА. Непрыемную навіну мусім паведаміць аматарам ціхага палявання: грыбы курачкі, якіх багата высыпала ў навакольных лясах, утрымліваюць вялікую колькасць радыенуклідаў.

Пастом радыяцыйнага кантролю даследаваны пакуль што дзве пробы гэтых грыбоў. Адны былі сабраны каля вёскі Турэц-Баяры, што ў Маладзечанскім раёне, другія – каля Самалёў. У абодвух выпадках лясныя дары аказаліся забруджанымі.

Дарэчы, больш чым іншыя грыбы "свяціліся" курачкі і летась. Таму, каб не рызыкаваць здароўем, раім людзям адмовіцца ад збору грыбоў гэтага віду. Смачна, але здароўе ўсё ж даражэй.

Віктар БЕЛІК, урач-радыёлаг.

У кожнага свае праблемы

Аднойчы падчас сумеснага семінара са шведскімі "зялёнымі" мы задалі ім наступнае пытанне: "Якая экалагічная праблема ў Швецыі самая вострая?". Пасля нядоўгіх разважанняў госці адказалі:

— Вельмі цяжка рэгуляваць колькасць прыватных аўтамабіляў. Доўга, настойліва, але безвынікова мы дабіваемся, каб у кожнай шведскай сям'і было не больш за дзве машыны.

Тут ужо мы пасмяяліся, што такая праблема ў Беларусі не хутка паўстане. І зноў пачулі некалькі цікавых фактараў.

Аказваецца, урад Швецыі эканамічна стымулюе грамадзян набываць машыны з рухавіком на спірце. Хаця іх кошт і эксплуатацыя даражэйшыя, але такія аўтамабілі маюць ільготы пры паркоўцы, страхоўцы, падаткаабкладанні. Чаму? Таму, што выхлапамі "спіртавозаў" з'яўляюцца толькі вада і вуглякіслы газ. Натуральныя прыродныя кампаненты. Гэты рухавік больш экалагічны. Вось ён і лабіруецца на ўзроўні дзяржавы.

Алег БЯГАНСКІ.

Я ў ранец пакладу

Да новага навучальнага года застаюцца лічаныя дні. Самы час збіраць ранцы.

Абавязковым атрыбутам школьніка гандлююць у горадзе лічы што ўсе магазіны. Кошт ранцаў розны: ад 14 да 25 тысяч, а вось фасон – амаль што аднолькавы. Адрозніваюцца хіба што колерам ды колькасцю схаваных за замочкамі кішэнек. Пачаткоўцам яны падабаюцца. А вось дзеці старэйшага школьнага ўзросту пры адным поглядзе на такія ранцы моршчаць насы. Ім бы партфелі ці сумкі, падобныя на дарожныя, на адно плячо. На жаль, айчынныя вытворцы пра такія не паклапаціліся. І многія пакупнікі “перакачавалі” з магазінаў на рынак. Не скажаш, што і там асартымент невядома які. Усё тыя ж ранцы, праўда, як кажуць дзеці, больш крутыя. З мноствам завязак, шнуркоў, кішэнек з нейлону. Каштуюць зноў жа у межах ад 14 да 20 тысяч. Ёсць і навінка сезона – рукзак, які прадаўцы называюць модным словам “банан”. Ён даражэйшы, 24-26 тысяч рублёў. Мае трохвугольную форму, носіцца, як і хочацца дзецям, цераз плячо. Наконт прыгажосці разважаць не буду. Густ у кожнага свой. А вось пра тое, што не зручны, магу казаць смела. У такім бы ракеткі для бадмінтона насіць, а не сшыткі.

Дарэчы, самы час, калі складаеш рукзак, успомніць менавіта пра іх і сказаць, што кошт на гэты тавар як на рынку, так і ў магазінах трымаецца ў адных межах: 90-180 рублёў. Самыя танныя сшыткі ў просценькіх, папяровых абгортках. Тыя, што каштуюць 140-180 рублёў, маюць гладкую каляровую паверхню і глядзяцца куды багацей і прыгажэй. А вось папера як у адных, так і ў другіх амаль аднолькавая. Так што, глядзіце самі, выбірайце самі. А я пачну камплектаваць школьны пенал.

За самы танны, які ўдалося адшукаць на рынку, прасілі 3 тысячы рублёў. Побач ляжалі коштам 4600, 7900, 8300 і вышэй. Усе яны, зазначу, былі ўнутры пустыя. Таму, пакладзём у іх просты карандаш, ён абыдзецца нам у 150-250 рублёў, гумку – 200-300, лінейку – 300-500, ручку 250-1100 рублёў. Напомню, што ёсць у гэтым пенале яшчэ й кішэнькі для алоўкаў, якія (12 штук) каштуюць у межах 2-3 тысяч, фламастэры – 2400-2600. Мамам і татам пачаткоўцаў давядзецца набыць пластылін – 1950 рублёў, каляровую паперу — 500-600, клей — 300-500 рублёў. А старшакласнікам не абысціся без “тоўстых” агульных сшыткаў. На 96 лістоў я не знайшла. За тыя ж, што маюць 48, просяць у межах 500-600 рублёў. Усе без выключэння прыгожыя, самі, як кажуць, просяцца ў рукі.

Ну і, на заканчэнне, пра дзённікі. На рынку для вучняў 4-11 класаў яны каштуюць 1500 рублёў. У магазіне побач – 1200. А самыя танныя дзённікі як для пачаткоўцаў, так і старшакласнікаў бачыла ў гандлёвым доме “Вега”. Дарэчы, не дарагія там і абгорткі для сшыткаў, а вось з тымі, што звычайна “адзяваюць” на кнігі, пакуль што не сустрэлася.

Дарэчы, за кніжкі, як і кожны год, таксама давядзецца ўносіць бацькоўскую плату. Колькі будуць каштаваць падручнікі, чытайце ў табліцы.

Марына СЛІЖ.

Маладзечанка Оля Сарока збіраецца ў школу. Фота Марыны СЛІЖ.

Кошт камплекта падручнікаў

		поўны кошт камплекта, руб.	аплата за карыстанне, руб.
Школа з беларускай мовай навучання			
Па праграме 12-гадовай школы	падрыхт. кл.	7572	3785
	1 клас	9063	4530
	2 клас	4770	2385
	3 клас	8608	4305
	4 клас	19658	9830
	5 клас	36741	18370
	6 клас	12709	6355
Па праграме 11-гадовай школы	6 клас	11235	5620
	7 клас	12838	6420
	8 клас	17353	8675
	9 клас	19641	9820
	10 клас	20112	10055
	11 (12) клас	19230	9615
Школа з рускай мовай навучання			
Па праграме 12-гадовай школы	падрыхт. кл.	7572	3785
	1 клас	10064	5030
	2 клас	5660	2830
	3 клас	10000	5000
	4 клас	19658	9830
	5 клас	36741	18370
	6 клас	12709	6355
Па праграме 11-гадовай школы	6 клас	11235	5620
	7 клас	12838	6420
	8 клас	17355	8675
	9 клас	19641	9820
	10 клас	20057	10030
	11 (12) клас	19230	9615

Справы ладзяцца

МАЛАДЗЕЧНА. Сумна паглядаючы на календары, дзеці цяжка ўздыхаюць: хутка ў школу! І не ведаюць, што для іх настаўнікаў новы навучальны год пачаўся яшчэ некалькі тыдняў таму.

Не стала выключэннем і Маладзечанская беларуская гімназія, дзе дзякуючы калектыву навучальнай установы класныя пакоі, кабінеты, сталовая, спартыўная і актавая залы гатовы былі прыняць сваіх наведвальнікаў ужо 12 жніўня.

Рамонт у многіх памяшканнях зрабілі самі дзеці: на базе гімназіі быў арганізаваны лагер працы і адпачынку. За сродкі рэгіянальнага цэнтра занятасці насельніцтва праведзены капітальны рамонт двух спартыўных залаў, раздзявалак, душавых пакояў, заменены ў чатырох класах шпалеры.

Дарэчы, пах свежай фарбы дзякуючы бацькам гімназістаў, якія выдзелілі са свайго сямейнага бюджэту грошы на рамонт, адчуваецца ва ўсіх класных памяшканнях. У ліку спонсараў і калектыў упраўлення буравых работ трэста “Белтрансгаз”, якім кіруе Генадзь Лук'янаў. Сувязі гэтага калектыву з Беларускай гімназіяй доўжацца тры гады, і не было выпадку, каб вышэй названая арганізацыя не падтрымала сваіх падшэфных.

Да ліку важных работ адносяць у навучальнай установе і рэканструкцыю школьных гардэробаў, якой займаюцца рабочыя будаўнічага ўпраўлення № 198, не без гонару гавораць і пра абноўленую мэблю. Па словах дырэктара гімназіі Аляксандра Бурдыкі, да навучальнага года яе замянілі ў васьмі кабінетах, на што выдаткавана сем мільёнаў рублёў.

Але не толькі падрыхтоўкай да новага навучальнага года жыве ў гэтыя дні гімназія. Настаўнікі і вучні рыхтуюцца да сустрэчы сваіх партнёраў з Германіі, якія прыедуць у Маладзечна 14 верасня і прабудуць два тыдні. Гасцям плануюць паказаць не толькі гімназію і родны горад, але і звазіць на экскурсію ў Мінск, Хатынь, Віцебск, Заслаўе. Госці з гімназіі “Шэльцтор”, што ў горадзе Эслінген, прабудуць ў нашым горадзе два тыдні, а жыць будуць у сем'ях сваіх беларускіх равеснікаў.

Марына СЛІЖ.

■ **ДА АДЗІНАГА ДНЯ БЯСПЕКІ ДАРОЖНАГА РУХУ**

Увага! Дзеці ідуць у школу

У нашай краіне штогод адбываецца 8000 аўтааварый, штодзень на дарогах гіне ў сярэднім 4-5 чалавек і каля 20 атрымліваюць траўмы.

Гэта сумная статыстыка выклікае пачуццё горычы і жалю. Але яшчэ больш страшна, калі ў выніку няшчасных выпадкаў гінуць дзеці. Таму сёння востра стаіць праблема прафілактыкі і папярэджвання дзіцячага дарожна-транспартнага траўматызму.

У выхаванні дзяцей няма дробязей. Усё, што засвоена ў раннім дзяцінстве, потым становіцца звычкай. Добрай ці шкоднай – залежыць ад тых, хто працуе з дзецьмі, займаецца іх выхаваннем.

Прычыны дарожна-транспартнага траўматызму ў старэйшых школьнікаў часцей за ўсё хаваюцца ў недысцыплінаванасці, а ў малодшых — у нявопытнасці.

На працягу 7 месяцаў на дарогах Мінскай вобласці адбылося 665 ДТЗ, у якіх 196 чалавек загінулі і 694 атрымалі раненні. Летась за такі ж перыяд зарэгістравана 621 здарэнне, загінулі і атрымалі раненні адпаведна 181, 643 чалавекі.

Сёлета за 7 з паловай месяцаў на дарогах Мінскай вобласці ў 80-і ДТЗ з удзелам дзяцей загінулі 11 і паранена 76 дзяцей. У параўнанні з аналагічным перыядам мінулага года колькасць такіх здарэнняў скарацілася на 3 выпадкі, менш і параненых, але затое загінула на 2 дзіцяці больш.

Найбольш неспрыяльная абстаноўка з дзіцячай аварыйнасцю назіраецца ў Мінскім (14), Маладзечанскім (8), Смалявіцкім (5) раёнах, у г.Барысаве (4).

З 80 зарэгістраваных ДТЗ з удзелам дзяцей у 32 выпадках вінаватыя самі дзеці, што складае 15,8% ад агульнай колькасці. У 31 ДТЗ (72,2%) дзеці былі пасажырамі аўтатранспарту.

Асноўнымі прычынамі дарожных здарэнняў па віне дзяцей з'яўляюцца: пераход праезнай часткі (23, ці 9,5%), парушэнні веласіпедыстаў (5, ці 64%), дзеці-вадзіцелі (4, ці 33,3%).

Расследаванне дарожных здарэнняў паказвае, што ў большасці выпадкаў у аўтааварыі дзеці трапляюць з-за слабага ведання элементарных Правілаў дарожнага руху, з-за сваёй недысцыплінаванасці, няўважлівасці і неасцярожнасці, а таксама з-за адсутнасці належнага кантролю за іх паводзінамі з боку бацькоў і педагогаў. Дзеці не разумеюць той небяспекі, якую тоіць у сабе аўтадарога, яна цягне іх, як магнітам.

Напрыклад, у Вілейскім раёне 4-гадовы веласіпедыст быў збіты матацыклістам, вучнем 11 класа. Дзіця атрымала вельмі сур'ёзныя траўмы.

Паважаныя бацькі!

Дзяржаўтаінспекцыя Мінскай вобласці звяртае вашу ўвагу на вашых жа дзяцей. Не пакідайце іх без прыгляду. Хавайце ад іх ключы ад матацыклаў і аўтамабіляў. Яшчэ раз пагутарыце з імі на тэму дарожнай бяспекі. Уласным прыкладам, выконваючы элементарныя правілы паводзін на дарозе, паказвайце дзецям, што значыць быць дысцыплінаваным і культурным чалавекам. Вучыце іх паважаць іншых удзельнікаў руху.

Паважаныя вадзіцелі!

Будзьце ўважлівыя і дысцыплінаваныя. Не будзьце ліхачамі і не садзіцеся п'яныя за руль. У цёмны час сутак, ва ўмовах недастатковай бачнасці (дождж, туман) павінны быць уключаны фары блізкага ці далёкага асвятлення. Пры раз'ездзе на адлегласці 150 м да сустрэчнага транспарту своечасова пераключайце далёкае святло фар на блізкае, бо з-за асляплення вадзіцеляў магчымы наезд на пешаходаў, якія ідуць па краі праезнай часткі.

Пры асляпленні вадзіцель павінны ўключыць аварыйную святлавую сігналізацыю, знізіць хуткасць і спыніцца.

Неабходна памятаць і пра туман у нізкіх месцах, каб пазбегнуць з'езду ў кювет і перакульвання.

ДЗЯРЖАЎТАІНСПЕКЦЫЯ.

■ ХУТКА Ў ШКОЛУ

Форма вяртаецца ў школу

На першай прымерцы школьнай формы.

МАЛАДЗЕЧНА. Кажуць, што новае, гэта добра забытае старое. Некаторыя навучальныя ўстановы зноў вяртаюцца да школьнай формы.

У ліку першапраходцаў і Беларуская гімназія, а таксама сярэдняя агульнаадукацыйная школа мастацтваў. З гэтага навучальнага года яны ўводзяць форму для вучняў пачатковых класаў. Шыюць яе спецыялісты унітарнага прадпрыемства "Аксаміт-М". Прычым, у кожнай навучальнай установе яна будзе свайго колеру і фасону.

Хлопчыкі, што будуць атрымліваць веды ў Беларускай гімназіі, апрануцца ў бэзавыя пінжакі, такога ж колеру камізэлькі і чорныя штаны. Аналагічная каляровая гама прысутнічае і ў адзенні дзяўчынак. Толькі касцюмы іх складаюцца з чатырох прадметаў. На занятку можна будзе хадзіць як у штанах, так і ў спадніцах.

Пачаткоўцам са школы мастацтваў заказалі форму зялёнага колеру. Дарэчы, распрацоўвалі яе і зацвярджалі не адзін дзень. Настаўнікам, бацькам, дзецям хацелася, каб адзенне было не проста прыгожым, але яшчэ і зручным, практычным.

"Як адной, так і другой навучальнай установе, — расказвае канструктар Алена Асіповіч, — мы прапанавалі некалькі мадэляў школьнай формы. Пасля яшчэ доўга падбіралі тканіну. Бо што ні чалавек, то свой густ. Адным падабаўся колер, не падабалася якасць, іншым – наадварот".

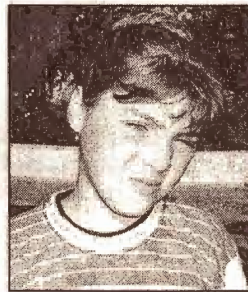
У гэтыя дні на прадпрыемстве самы напружаны час. Трэба паспець закончыць папярэднія заказы і апрануць да новага навучальнага года тых дзяўчынак і хлопчыкаў, чые бацькі, так бы мовіць, адцягнулі свой візіт у "Аксаміт-М" на апошнія дні. Тым не менш, мяркуюць справіцца. І ўжо на наступным тыдні пачаць рэалізацыю касцюмаў цераз свой магазін. Убранне для хлопчыкаў будзе каштаваць крыху больш за 60 тысяч, дзяўчынак – даражэй. Не скажаш, што танна. Але большасць бацькоў аванс за заказ паспела ўнесці яшчэ ў канцы навучальнага года, таму сёння спалохана за кашалькі не хапаецца.

Людзі па-рознаму адносяцца да школьнай формы. Адны лічаць, што, апрануўшы такі ж як ва ўсіх пінжак, дзіця губляе сваю індывідуальнасць, другія – што сабраць у школу сына альбо дачку, купіўшы ім рэчы на рынку, было б куды танней. Не бяруся спрачацца ні з аднымі, ні з другімі. Проста хачу параіць: успомніце свае школьныя гады і дзень, калі цесна было на вуліцах горада ад дзяўчынак і хлопчыкаў у школьных формах з вялікімі букетамі кветак у руках. Кожны, хто ні сустракаў іх на сваім шляху, ведаў, сёння – 1 верасня. І нікому, чамусьці, не было сорамна: ні за сваю карычневую сукенку, ні за белы фартушок. У школу ж ішлі за ведамі, а не на конкурс моднага адзення, дзе кожны павінен праявіць сваю індывідуальнасць.

Марына СЛІЖ.

■ ЭКСПРЭС-АПЫТАННЕ МАЛАДЗЕЧАНЦАЎ

Ці патрэбна школьная форма?

Насця Жаўняровіч, школьніца:

— Патрэбна. Мама на базары купіць мне штаны, спадніцу і пінжак. Падабаецца і даўнейшая матуліна школьная форма з белым і чорным фартушкамі. Але лічу, што ў джынсавых штанах і куртцы зручней за ўсё хадзіць на заняткі.

Сяргей Нікіценкаў, педагог:

— Не. Гэта знішчае індывідуальнасць вучняў. Але не значыць, што ў школу можна пайсці ў чым хочаш. Штаны, рубашка, спадніца ніжэй калена — падыходзяць.

Алена Сялюн, прадавец:

— Так. Трэба, каб было відаць, што гэта школьнік. Да таго ж бачна ці на ўроках ён сядзіць, ці па вуліцы бадзяецца. Найлепш хлопчыкам і дзяўчынкам надзяваць касцюм-тройку.

Максім Ляшковіч, вучань:

— Не трэба. Хаця я і не супраць. Усе будуць аднолькавыя. Няма магчымасці для самавыяўлення. Канечне, у школу ў спартыўным касцюме хадзіць нельга. Але, калі дзяўчынка апранута ў майку на шлейках, хлопчык – у класічныя джынсы, нармальна.

Ірына Літаш, настаўніца:

— Трэба. Добра, калі ў кожнай школы будзе свая форма. Навакольныя хутка прывыкнуць да гэтага і на адлегласці пазнаюць, з якой школы вучань. А для многіх бацькоў больш выгадна патраціць грошы на яе, чым на шматлікія ўбранні.

Падрыхтавала Ірына РАБУШКА.

■ ІДУЦЬ КАНІКУЛЫ

Не толькі праца

ВАЛОЖЫН. З сярэдзіны жніўня на базе Каменскай, Івянецкай, Ракаўскай, Падбярэзскай сярэдніх школ, а таксама Брылькоўскай базавай школы-сада працуюць лагеры працы і адпачынку. Адкрыты яны за кошт дадатковых пуцёвак на аздараўленне, якіх атрымаў раён 110 штук.

Усе летнікі з дзённым знаходжаннем, а дзяўчынкі і хлопчыкі, што іх наведваюць, не толькі адпачываюць, але й працуюць. Задзейнічаны дзеці ў асноўным на зернетаках, дзе ў гэты час так патрэбны рабочыя рукі, школьных агародах. Работа не ў цяжар ім, бо хапае часу яшчэ й на адпачынак.

Наталля ШТЭЙНЕР.

■ РЭФОРМА

Школ стане менш

Да 2010 года ў сувязі са змяншэннем колькасці вучняў будзе праводзіцца рэарганізацыя школ Мінскай вобласці.

Плануюць зачыніць у Вілейскім раёне 3 пачатковыя, 6 базавых, 4 сярэдніх школы. У Валожынскім і Маладзечанскім – адпаведна 4 і 2 пачатковыя, па 4 базавыя, на Мядзельшчыне — 4 базавыя і 1 сярэднюю. Праблем з уладкаваннем вучняў і педагогаў хутчэй за ўсё не ўзнікне. Напрыклад, навучэнцы Мядзельскай СШ №3 будуць хадзіць у СШ №1 і 2, а для падвозу вясковых школьнікаў ужо закупілі новы аўтобус. Большая частка настаўнікаў некамплектных школ ужо дасягнула пенсійнага ўзросту. Астатнія абяцаюць працаўладкаваць.

Святлана ЦІШКО.

■ З КАНФЕРЭНЦЫІ

Раіліся педагогі

МАЛАДЗЕЧНА. Абласная педагагічная канферэнцыя, на якой прысутнічалі прадстаўнікі ўсіх раёнаў, прайшла на мінулым тыдні ў мясцовым Палацы культуры.

Першай узяла слова Таіса Данілевіч — начальнік упраўлення адукацыі Мінаблвыканкома. Нягледзячы на тое, што выступленне было доўгае, усе слухалі ўважліва. І нядзіўна – на канферэнцыі не толькі падводзіліся вынікі мінулага навучальнага года, але вызначаліся накірункі працы на будучы.

Размова ішла пра дзіцячыя дашкольныя ўстановы і стан здароўя дзяцей, пра спецыяльную, прафесійна-тэхнічную адукацыю і яе праблемы. Зазначана, што ў новым навучальным годзе асаблівая ўвага будзе надавацца выхаваўчай рабоце: ідэалагічнаму выхаванню, зместу шостага дня школьнага тыдня, пазашкольнай занятасці школьнікаў. Таіса Данілевіч таксама зазначыла, што звесткі «прапануюцца прысутным у якасці інфармацыі для разважання, а не як рэцэпт ці жорсткая ўстаноўка». Але можна з упэўненасцю сказаць, што арганізацыя пошукавай працы, сустрэч з ветэранамі, воінамі-інтэрнацыяналістамі, абаронна-спартыўных лагераў стане самым папулярным і перспектыўным накірункам. Бо менавіта гэтыя віды пазашкольнай працы былі названы ў дакладзе.

Намеснік міністра адукацыі Казімір Фарыно ў сваім выступленні сярод іншага адзначыў, што ў гэтым навучальным годзе плануецца распачаць маніторынг якасці агульнай сярэдняй адукацыі з мэтай атрымання аб'ектыўнай інфармацыі аб узроўні падрыхтоўкі выпускнікоў. Маніторынг, калі хто не ведае, – гэта збор інфармацыі. У нашым выпадку аб тым, наколькі глыбокія веды маюць выпускнікі пачатковай, базавай і сярэдняй школ. Будзе праводзіцца таксама анкетаванне настаўнікаў, намеснікаў дырэктараў, дырэктараў. Прааналізаваўшы іх адказы, Міністэрства выпрацуе рэкамендацыі для метадычных службаў па ўдасканаленні падручнікаў і вучэбна-метадычных дапаможнікаў.

Самым балючым для школ вобласці па-ранейшым застаецца пытанне грошай. У Міністэрстве абяцаюць прымаць меры для павелічэння фінансавання і ўмацавання матэрыяльна-тэхнічнай базы навучальных устаноў. Але і самім установам, каб трымацца на плыву, давядзецца пастарацца, у прыватнасці актывізаваць пазабюджэтную дзейнасць.

Святлана ЦІШКО.

■ ПРАФТЭХАДУКАЦЫЯ

Камп'ютэраў нягуста

Паводле даклада начальніка ўпраўлення адукацыі Мінаблвыканкома Таісы Данілевіч, не ўсе, але многія ПТВ вобласці сёння забяспечаны камп'ютэрамі. Маецца на ўвазе тэхніка не для бухгалтарска-сакратарскай работы, а для навучання моладзі.

Так, у Вілейскіх ПТВ-48, ПТВ-200 і Валожынскім ПТВ-208 няма ніякіх ЭВМ, у Маладзечанскім ПТВ-135 — Pentium, але толькі 1. Валожынскія навучэнцы ходзяць у камп'ютэрны клас адной з сярэдніх школ горада. Маладзечанцам толькі паказваюць камп'ютэр і расказваюць, як з ім працуюць. Больш грунтоўную падрыхтоўку праходзяць удзельнікі алімпіяд. Лепш забяспечаны Маладзечанскі будаўнічы прафесійны ліцэй. У ім моладзі даступныя 16 камп'ютэраў 386 і 13 Pentium'аў.

Святлана ЦІШКО.

■ ГІСТАРЫЧНЫ АТЛАС РЭГІЁНУ

Крэўская «адысея»

У нямецкіх хроніках XIII стагоддзя, дзе Крэва ўпершыню ўпамінаецца, яно фігуруе як сталіца Нальшчанскай зямлі, якая знаходзілася на паўночна-заходняй ускраіне сучаснай Беларусі.

З-за свайго стратэгічнага значэння ў вялікай палітыцы тых часоў Крэва ўжо ў 1258 годзе зведала нашэсце татара-мангольскіх войскаў Бурундуя і валынскага князя Васілька. Пасля ўцёкаў мясцовага князя Даўманта на Пскоўшчыну, які ў міжусобнай барацьбе ў 1263 годзе забіў вялікага князя Вялікага княства Літоўскага Міндоўга, у 1265 годзе Нальшчаны былі заваяваны навагрудскім князем Войшалкам, і Крэва апынулася ў складзе ВКЛ.

У пачатку XIV стагоддзя Крэва дало сваё імя цэламу ўдзельнаму княству. Назва паселішча хутчэй за ўсё пайшла ад рэчкі Краўлянка, на якой заснавалася. Магчыма, ёсць нейкая сувязь і з назвай племені крывічоў. Узнікаюць асацыяцыі і са словам кроў (суседняе польскае – krew), тым больш, што чаго-чаго, а крывавых разборак там хапала.

Развaліны некалі велічнага крэўскага замка. Фота Аляксандра МАНЦЭВІЧА.

Для абароны ад ворагаў вялікі князь ВКЛ Гедымін збудаваў там крэпасць-замак са сценамі шырынёй 2,5 м і вышынёй да 12 м і каля 1338 года аддаў Крэўскае княства з замкамі свайму сыну Альгерду. Шкада толькі, што шырокі бацькоўскі жэст Гедыміна не стаў прыкладам добрых адносінаў паміж родзічамі для яго ўнука – сына Альгерда Ягайлы. Па загаду Ягайлы ў 1382 годзе ў падзямеллі цэнтральнай вежы крэўскага замка быў задушаны яго асноўны канкурэнт на вялікакняжацкі трон родны дзядзька – сын Гедыміна вялікі князь Кейстут. Але ўладным амбіцыям Ягайлы хутка стане мала ВКЛ, і праз тры гады, 14 жніўня 1385 года, у крэўскім замку ён падпіша акт аб стварэнні дзяржаўнага саюза (уніі) ВКЛ і Кароны Польскай, а таксама аб абавязацельствах перайсці ў каталіцтва і ахрысціць паводле лацінскага абраду ўсіх язычнікаў-ліцоўцаў. За гэта ён атрымаў у жонкі маладзенькую польскую каралеву Ядвігу, а з ёю – і польскую карону ў сакавіку 1386 года пад імем караля Уладзіслава.

Унія (з лацінскай unio – еднасць, аб'яднанне) азначае розныя міжнародныя саюзы, і наўрад ці ёсць у Еўропе яшчэ дзяржава, якая зведала на сабе столькі уній, наступствы якіх адгукаюцца і сёння. І першая з іх была Крэўская. Аб'ектыўнай падставай яе была неабходнасць сумеснай барацьбы абедзвюх дзяржаў супраць нямецкай агрэсіі, што ўрэшце спрыяла разгрому войск Тэўтонскага ордэна ў Грунвальдскай бітве 1410 года. Яе адваротным і трагічным бокам для нашай дзяржавы было тое, што унія адпавядала далёкім планам Польшчы інкарпарыраваць ВКЛ. Метадычна скарыстоўваючы ўнутраныя цяжкасці і знешнія няўдачы ў паходзе ў 1399 годзе Вітаўта супраць татар і паражэнне на р.Ворскле, а таксама няўдачы ў Лівонскай вайне 1558-1583 гадах, палякі вымусяць кіраўнікоў ВКЛ падпісаць у 1401 года Віленска-Радомскую, у 1413 годзе – Гарадзельскую, у 1569 годзе – Люблінскую і ў 1596 годзе – Берасцейскую уніі, у выніку якіх беларуска-літоўская дзяржава страціць не толькі сваю самастойнасць і незалежнасць, старажытнабеларускую дзяржаўную мову, але і магчымасць маліцца па сваіх праваслаўных канонах. Каб зняць напружанне паміж канфесіямі, з'явіцца рэлігійны гібрыд – уніяцтва, калі за праваслаўнай царквой прызнавалася вяршэнства папы рымскага ў абмен на захаванне беларусамі сваіх абрадаў і богаслужэння на роднай мове. Такому вось уніяцкаму (хутчэй, езуіцкаму) марафону дало 618 гадоў назад Крэва, і хто ведае, якая яшчэ унія чакае нас наперадзе?

У 1387 годзе ў Крэве быў заснаваны адзін з першых у ВКЛ касцёл, але малітвы не прынеслі спакою мясцоваму насельніцтву. У 1433 годзе крэўскім замкам жорстка завалодаў сын Альгерда Свідрыгайла, які быў праціўнікам уніі з Польшчай і прэтэндаваў на вялікакняжацкі трон. Як гэта было, летапіс паведамляе: "И приде ко Креву, и стояше 2 дни, взяша Крево мурованны и сожже, людей много посекоша и в полон поведоша". У 1503-1506 гадах замак неаднаразова асаджалі перакопскія татары; у 1519 годзе захапілі войскі маскоўскіх ваяводаў. У крэўскім замку жыў вядомы ў гісторыі рускі князь Андрэй Курбскі. Адзін з бліжэйшых паплечнікаў Івана IV Грознага не падзяляў погляды самадзержца на неабмежаваную ролю цара ў дзяржаве і, баючыся расправы за апазіцыю, у красавіку 1564 года ўцёк ў ВКЛ. Афіцыйныя ўлады планавалі выкарыстаць Курбскага ў барацьбе супраць рускай агрэсіі, добра прывецілі перабежчыка і надзялілі землямі, у тым ліку і Крэўскім княствам. У 1576 годзе Курбскі ўзначаліў вялікі атрад у складзе Стэфана Баторыя і змагаўся супраць маскоўскіх палкоў пад Полацкам. Але, як вядома, ніколі і нідзе людзі ў душы не паважалі здраднікаў. Знешне Курбскі пачытаўся польскай знаццю, яму аказвалі знакі ўвагі, хвалілі за храбрасць і ваеннае майстэрства, але, як чалавек разумны, ён не мог не адчуваць, што яго ненавідзелі. І як часта бывае ў такіх выпадках, гэты трагізм асобы адбіваўся жорсткасцю на сялянах яго беларускіх уладанняў, якія адважыліся адкрыта паскардзіцца на свайго пана, і Курбскаму прыйшлося нават заплаціць штраф за сваю суровасць. Чым не прававое на той час княства (!), у якім побач з крывавымі ратнымі справамі ладзілася і цывільнае жыццё?

На працягу XVII-XVIII стагоддзяў двор у Крэве належаў Нарушэвічам – дзяржаўным дзеячам ВКЛ, з роду якіх выйшлі Казімір Адам – у 1769 годзе рэктар Віленскай акадэміі Адам Тадэвуш Станіслаў – паэт, гісторык, набліжаная да караля Польшчы Станіслава Аўгуста Панятоўскага асоба і заснавальнік "школы Нарушэвіча" ў гісторыяграфіі, якая выступала за моцную манархічную ўладу, і інш. Належала Крэва Францкевічам Марсанам, Слізням, Важынскім, а з 1795 года – пасля 3-га падзелу Рэчы Паспалітай – адышло ў склад Расійскай імперыі. Аб бойкім гандлёва-вытворчым жыцці мястэчка сведчыць наданне яму Магдэбургскага права (акрамя Крэва ў рэгіёне такую ганаровую прывілею мелі толькі Радашкавічы, Ашмяны і Мядзел). Ужо з XIV стагоддзя Крэва стала вядома сваім керамічным промыслам, а ў XIX – першай палове XX стагоддзя славілася як адзін з буйнейшых на Захадзе Беларусі цэнтраў керамічнай вытворчасці. Вылепленыя вырабы дапрацоўваліся на ручным ганчарным крузе, а потым іх з мастацкім густам глазуравалі, што надавала прыгажосць і каштоўнасць. Калекцыя такога посуду знаходзіцца ў музеі старажытнабеларускай культуры інстытута мастацтвазнаўства, этнаграфіі і фальклору Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі.

У 1897 годзе ў Крэве былі 1380 жыхароў і 217 двароў; дзве царквы, адна з якіх — царква Аляксандра Неўскага – помнік архітэктуры 1854 года; сінагога, вучылішча, школа, там штогод праводзілася 5 кірмашоў.

Між тым гісторыя Крэва – гэта нагляднае ўвасабленне адмоўных тэндэнцый заняпаду: ад сталіцы княства да звычайнай вёскі ў Смаргонскім раёне і цэнтра калгаса. Падкасілі яго развіццё варожыя нашэсці і дзяржаўныя падзелы. Смяротны ўдар па крэўскім замку нанесла першая сусветная вайна, напамінам аб якой засталася брацкая магіла загінуўшых падчас яе воінаў рускай арміі. Зведала насельніцтва Крэва "тыя" і новыя Саветы і 30-гадовае (да верасня 1939 года) панаванне буржуазнай Польшчы, калі далёка не ўсе "кілбасамі дзверы звязвалі" і "блін маслам з двух бакоў мазалі". Незагойныя раны на целе пакінулі нямецка-фашысцкія захопнікі, на барацьбу з якімі падняліся народныя мсціўцы. Магіла аднаго з дзеячаў партызанскага руху і падполля А.А.Камінскага з вёскі Вывукі Смаргонскага раёна ў 1966 годзе адзначана абеліскам і яго імя ўвекавечана ў назве Крэўскай сярэдняй школы. У 1967 годзе ў вёсцы пастаўлены помнік і 46 землякам, якія загінулі ў Вялікай Айчыннай вайне.

Аб гучнай і нялёгкай мінуўшчыне Крэва маўкліва напамінаюць сёння помнікі рэспубліканскага значэння: гарадзішча XVI-XVII стагоддзяў каля дарогі на Смаргонь, пры абследаванні якога ў канцы XIX стагоддзя і ў 1974 годзе знойдзена кераміка XVI-XVII стагоддзяў, і пасівелыя ад часу руіны замка.

Але не хочацца заканчваць на сумнай ноце, тым больш, што замільгаў нейкі праменьчык святла ў канцы тунэля. У 1998 годзе створаны міжнародны фонд "Крэва" з мэтай садзеяння захаванню і адраджэнню крэўскага замка. З надзеяй і ў добры час!

Міхаіл ФІЛІСТОВІЧ,
кандыдат гістарычных навук.

■ З НАРОДНАГА

Свая хатка, як родная матка

Дурная тая птушка, якая свайго гнязда не мае, казалі нашы продкі і, будуючы жытло, выконвалі запаветы яшчэ сваіх дзядоў і прадзедаў.

Хата была і ёсць для чалавека тым месцам, дзе ён праводзіць усё сваё жыццё, калыскай, у якой нараджаецца і расце не адно пакаленне сям'і. І таму з даўніх часоў чалавек надаваў будаўніцтву вельмі важнае значэнне. Пад увагу бралася ўсё – і месца, дзе будзе стаяць хата, і як і калі яе пачынаць будаваць.

Перш за ўсё рыхтавалі лес. Пачынаючы секчы дрэва, глядзелі, як упадзе кара на зямлю. Калі валілася да верху шурпатым, а не белым бокам, не ссякалі. Не бралі на будаўніцтва таксама сухіх дрэў (можа вымерці ўся сям'я), з дуплом унутры (будзе беднасць у хаце) і дрэў, якія гарэлі ад маланкі (каб пярун не спаліў падвор'е).

Па каляндарным часе будаўніцтва пачыналі толькі пасля Благавешчання. Каб выбраць месца, гадалі на дубовай кары, а таксама хлебе. Кідалі з-за пазухі тры невялічкія боханы хлеба і глядзелі, як яны ўпадуць на зямлю: калі хлеб ляжа верхам да неба – будаўніцтва пачыналі, а калі да зямлі – вызначалі новае месца.

З часоў сівой даўніны людзі верылі, што ў кожнай хаце жыве дамавы – дух далёкага продка, роданачальніка, які спрые і дапамагае ў справе сям'і і роду. Таму, пачынаючы будаўніцтва, дамавому прыносілі ахвяру: адсякалі пеўню ці курыцы галаву і закопвалі яе пад вугал будучай хаты. Падобную ахвяру рабілі і хлеўніку – Духу-ахоўніку дамашняй жывёлы, закопваючы пад вугал хлява косці жывёлы ці пучок валасоў з каровінага або конскага хваста.

Верылі таксама і ў тое, што ў час будаўніцтва хаты мясцовыя вядзьмакі маглі закласці каго-небудзь з членаў сям'і ў ахвяру злым духам, што азначала ў хуткім часе смерць у доме. Таму ў нашых продкаў быў звычай: па заканчэнні будаўніцтва не спяшацца з перасяленнем, ва ўсякім разе на працягу першых шасці дзён. На гэты час пасялялі там дамашніх жывёлу і птушку. Рэліктыгэтага звычая вядомы і сёння, амаль што ўсюды, перш чым увайсці ў новы будынак, наперад упускаюць у хату пеўня альбо ката.

Перасяляліся ў пабудаваную хату звычайна перад поўняй. Па некаторых звестках, у старажытнасці гэта рабілі ў поўнач, альбо залазілі першы раз у хату праз акно, адкуль і паходзіць назва – улазіны. У дзень перасялення ў хату запрашалі святара, які асвячаў яе і чытаў малебен на ўсяленне. Уваходзілі туды з радавым абразом, звычайна тым, што падарылі бацькі маладой на вяселле, ці, калі ўся сям'я пераязджала ў новую хату, забіралі абразы са старога месца жыхарства. Уносіла яго і вешала на покуце жанчына.

Звычайна на першым тыдні, а ў сённяшні час і значна пазней, да гаспадароў прыходзілі госці, каб павіншаваць іх з наваселлем. Застолле праходзіла, як усякая вечарынка, з песнямі, танцамі, жартамі і добрымі зычэннямі ў адрас навасёлаў.

Падрыхтавала Марына СЛІЖ.

■ ФУТБОЛ, АНАЛІЗ

Дзе новыя таленты?

Бягучы футбольны сезон у рэгіёне адметны тым, што ў "Смаргоні" практычна няма (за выключэннем запаснога Уладзіслава Дуксы) мясцовых выхаванцаў. У "Маладзечне-2000" у першым крузе іх таксама было мала (Віталь Макрыцкі, Сяргей Дараховіч, Аляксандр Альховік, Сяргей Дрозд, Андрэй Лявончык і ў глыбокім запасе Дзяніс Мятліцкі).

Праўда, у другім крузе, страціўшы ледзь ці не ўвесь склад (у тым ліку пайшоўшага на павышэнне Макрыцкага), клуб дазаявіў Дзмітрыя Вышынскага, Паўла Пятроўскага, Мікалая Татуна і Антона Савіцкага.

Нельга стопрацэнтна казаць, што прыезджыя трэнеры спецыяльна "заціскалі" нашых хлопцаў. Проста тыя задачы, якія ставіліся перад абедзвюма камандамі напачатку сезона (быць паблізу ад тройкі прызёраў), патрабавалі выканаўцаў больш высокага гатунку.

Іншая справа, што ў выпадку са "Смаргонню" буйныя бюджэтныя грошы не надта дапамагаюць брыгадзе "варагаў" спрацаваць належным чынам. Што ж тычыцца "Маладзечна-2000", то тут наогул былым кіраўніцтвам клуба ўжываўся звычайны падман пры маляванні светлай будучыні.

Аляксандр Альховік (нумар 8) відавочна прыбавіў у сваім майстэрстве за апошні год.
Фота з сайта www.fcmolodechno2000.com.

Ніякай размовы аб рабоце на перспектыву не вялося. І юнакам заставалася толькі сядзець на трыбуне і глядзець як гуляюць заезджыя.

Ёсць адваротны пункт гледжання. Кажуць, што парніковых умоў для росту майстэрства патрабуюць не надта адораныя гульцы. Пасапраўднаму ж таленавіты той хлопец, які праяўляе сябе ў любых умовах. Ну і дзе ж яны, гэтыя нашы новыя таленты ўзроўню, прынамсі, Уладзіміра Карыцькі ці Алега Попеля, не кажучы ўжо пра Уладзіміра і Міхаіла Макоўскіх?

Зраблю тут невялікае адступленне, каб паразважаць аб лёсе братоў, якія страцілі сябе ва ўкраінскім футболе. Зараз Валодзя ўжо выходзіць у асноўным складзе (Міхаіл пакуль не) мінскага "Дынама" пад кіраўніцтвам Анатоля Байдачнага, якое разам і пакідалі пасля чэмпіёнства-1997. Выклікаваны ён новаспечаным трэнерам і ў нацыянальную зборную. У пасталелых блізнятаў з'явіўся шанс вярнуцца на арбіту вялікага футбола. Пажадаем ім выкарыстаць гэту магчымасць.

А цяпер наконт новых талентаў. Калі ласка...Маладзечанцы Сяргей Цвяцінскі (гуляе за "Дынама-Юні", першая ліга, 1985 г.н., з'ехаў у 2000-ым годзе), Ягор Дзмітрачкоў (дубль мінскага "Дынама", 1985, 2001), Мікалай Асіповіч (МТЗ-РІПА, першая ліга, 1986, 2002), Дзяніс Ганчароў (РВАР, другая ліга, 1987, 2002), смаргонцы Леанід Ковель (РВАР, 1986, 2001), Вадзім Дыро (РВАР, 1986, 2001), Вячаслаў Замара (РВАР, 1988, 2003).

Ад'езд у сталіцу на ўласны хлеб да больш дасведчаных трэнераў, у больш спрыяльныя ўмовы для падрыхтоўкі, дзе ёсць магчымасць набыць якасную школьную і пасляшкольную адукацыю безадрыўна ад футбола, – справа нядрэнная. Аднак, на жаль, працэс стаў хранічным. Наўрад ці ўсе гэтыя хлопцы вырастуць да ўзроўню юнацкіх (і далей маладзёжная і нацыянальная) зборных краіны.

І як складзецца іх лёс? Ці вернуцца дадому, ці ўзмацняць каманды рэгіёну, калі звяжуць усе сваё жыццё з футболам, але не змогуць замацавацца на рэспубліканскім узроўні?

Сяргей ГАЙКОВІЧ.

■ ФУТБОЛ, ПЕРШАЯ ЛІГА

Нападзенне – добра, абарона – дрэнна

17 жніўня. 2500 гледачоў. Суддзя Пырэеў. Смаргонь – Тарпеда-Кадзіна (Магілёў) 2:2 (0:1).

Галы: Кухлей (67), Курак (81); Лужанкоў (40), Кірык (84). Склад: 16.Шляхавой – 4.Курак, 2.Сінічын, 3.Судзін (14.Давідовіч,70), 19.Трындзюк – 7.Кухлей, 10.Карасёў, 9.Грабаздзін (18.Мяць,63), 6.Тарасаў – 8.Гірко (15.Шырабокаў,63), 11.Валовік.

Атакуючыя дзеянні гаспадароў балельшчыкам спадабаліся, але ў абароне каманда зноў дапускала памылкі. У выніку аказаліся страчанымі важныя ачкі. І гэта, напрыклад, пры суадносінах вуглавых 8:0 на карысць смаргонцаў.

Прапусцілі абодва галы пасля ўдараў галавой: абаронцы прайгравалі пазіцыю, а Шляхавой наогул практычна не прымаў удзел у эпізодах.

Зраўнялі лік даволі адмыслова. Тарасаў выканаў навес у штрафную, Кухлей прабіў галавой, і мяч па высокай траекторыі заляцеў пад перакладзіну, чаго не чакалі нават балельшчыкі.

А другі гол – заслуга Курака. Ён "шандарахнуў" па мячы з-за межаў штрафной дакладна ў далёкі ніжні кут.

17.08. Граніт – Ліда 0:2, Ведрыч-97 – Хімік 1:0, ЗЛіН – Бяроза 0:0.

1.	МТЗ-РІПА	41
2.	Лакаматыў (В)	39
3.	ЗЛіН	34
4.	Ведрыч-97	33
5.	Граніт	33
6.	Смаргонь	31
7.	Ліда	29
8.	Хімік	28
9.	Камунальнік	26
10.	Днепр-ДЮСШ-1	22
11.	Тарпеда-Кадзіна	22

Мікіта ЛІСТАПАД.

■ ФУТБОЛ, ВЫШЭЙШАЯ ЛІГА

Прыязджалі Макоўскія з Бабушкай

17 жніўня. 2000 гледачоў. Суддзя Язевіч. Маладзечна-2000 – Дынама (Мінск) 0:2 (0:1).

Галы: Баба Адаму (40), Карніленка (49). Склад: 1.Сцепановіч – 2.Пятроўскі, 4.Крывіцкі, 5.Афанасевіч, 3.Дрозд – 6.Лявончык (12.Кадол,64), 8.Альховік, 10.Вышынскі (13.Хамутоўскі,51), 9.Дараховіч, 7.Якімчук – 11.Урублеўскі (14.Мятліцкі,78).

Справаздачны матч праходзіў у нядзелю, а перад гэтым у чацвер дынамаўцы гулялі на Кубак УЕФА ў Даніі (саступілі "Брондбю" 0:3), а потым у аўторак і сераду большасць гульцоў каманды павінна была прыняць удзел у сустрэчах маладзёжнай і нацыянальнай зборнай. Не дзіва, што мінчане імкнуліся з'эканоміць сілы, рухаліся па полі ў Маладзечне ледзь не пешшу, разлічваючы на перамогу "малой крывёю". Так і атрымалася. А яшчэ пасля гульні яны вельмі скардзіліся на стан газона, кажучы, што тут немагчыма наладзіць камбінацыйную, тэхнічную гульню.

У адной з рэдкіх хуткіх атак Баба Адаму ў цэнтральнай зоне згуляў у сценку з Карніленкам, выйшаў сам-насам са Сцепановічам і перакінуў над ім мяч у вароты (0:1). Пасля штрафнога ўдару з левага флангу Карніленка прабіў галавою, але Сцепановіч дацягнуўся да мяча, адбіўшы яго перад сабой. Аднак нападаючы спрацаваў на дабіванні (0:2).

Ля варот гасцей невялікае напружанне ўзнікала напачатку гульні, калі ў маладзечанцаў былі сілы хутка бегчы наперад, а супернікі не надта жадалі напружвацца. Запомніўся удар са штрафнога ў выкананні Вышынскага – мяч крыху размінуўся з правай (далёкай) дзевяткай.

Госці, зразумела, пагражалі куды часцей (па статыстыцы "Прэсбола" 28 удараў супраць 4; з іх прама ў вароты 9 супраць 1; вуглавых 12 супраць 1). Так у першым тайме Пятроўскі вымушаны быў галавою выбіць мяч з лініі варот, а Сцепановіч перамог у рандэву з Карніленкам. Віталь выратоўваў каманду і ў другім тайме: парыраваў удары Д.Калачова і Валадзянкова, шмат разоў даставаў "парашуты" ад Баба Адаму. Гэты цёмнаскуры форвард па мянушцы Бабушка вельмі пластычны, у яго гульнявой манеры прысутнічае жаданне згуляць на публіку: атрымліваючы мяч паблізу ад варот, б'е адразу ж, як складана не было б выкруціць сваё цела.

Праз шэсць гадоў зноў пабачылі на полі балельшчыкі братоў Макоўскіх. Уладзімір дзейнічаў пад нападаючымі, быў заменены пасля перапынку, Міхаіл выйшаў на замену пад занавес матча, таксама размясціўся ў цэнтры. Мілеўскі ж даўно не гуляе, залечвае атрыманую ў маі траўму.

13.08. Лакаматыў – Шахцёр 1:2. 16-17.08. Славія – Нафтан 2:3, Дынама (Б) – Зорка-ВА-БДУ 0:1, Нёман – Лакаматыў 2:0.

1.	Гомель	40
2.	Дынама (М)	38
3.	Тарпеда-СКА	38
4.	Шахцёр	34
5.	БАТЭ	30
6.	Тарпеда (Ж)	27
7.	Нафтан	21
8.	Нёман	21
9.	Днепр-Трансмаш	21
10.	Дарыда	18
11.	Дынама (Б)	17
12.	Зорка-ВА-БДУ	15
13.	Белшына	15
14.	Лакаматыў (М)	13
15.	Славія	13
16.	Маладзечна-2000	11

Бамбардзіры: Бяганскі (БАТЭ) – 11; Мархель ("Тарпеда" Ж) – 10.

Сяргей ГАЙКОВІЧ.

■ ГАРАДКІ

Будзе матч за золата

МАЛАДЗЕЧНА. Падыходзіць да завяршэння другі круг клубнага чэмпіянату. У параўнанні з першым кругам становішча каманд у табліцах амаль не змянілася.

1 ліга. 27 ліпеня. Мінск. Аўтасіб – СКА 3:0, МЭС – Нёман 3,5:0,5, Нёман – СКА 3:0, МЭС – Аўтасіб 3:0. Салігорск. Шахцёр – Кэмпі 0:3. 10 жніўня. Мінск. Кэмпі – Аўтасіб 3:0, Кэмпі – Нёман 3:1. Краснае. МЭС – СКА 3:1.

Прадстаўнікі "Кэмпі" зноў перамаглі (на звычайным высокім узроўні згулялі Данілаў і Яршэвіч, а лідэрам каманды нечакана сябе праявіў Карповіч) і "Аўтасіб" (ужо вядома, што будзе ў выніку трэцім), і "Нёман", захаваўшы адно ачко адставання ад МЭСа. Ім яшчэ прадстаіць асабістая сустрэча, якая і вырашыць лёс сёлетніх узнагарод.

2 ліга. 27 ліпеня. Маладзечна. Маладзечнамэбля – Юнацтва 3:0, Маладзечнамэбля – Нёман-2 3:1, Юнацтва – Камунальнік 3,5:0,5. 3 жніўня. Бярозаўка. Нёман-2 – Юнацтва 2,5:2,5. 10 жніўня. Маладзечна. Юнацтва – МАЗ 3:0, Маладзечнамэбля – Камунальнік 0:3 (няяўка), Юнацтва – Асіповічы 3:1.

Мэбельшчыкі не сабралі склад на матч з жодзінцамі, але гэта не павінна перашкодзіць ім абагнаць па выніках чэмпіянату бярозаўскіх дублёраў. "Юнацтва" фінішуе на трэцім радку.

Сяргей ГАЙКОВІЧ.

Табло

■ ФУТБОЛ, ВЫНІКІ

16 жніўня. Маладзечна-2000 (дубль) – Дынама (Мінск, дубль) 0:4.

У гэтым матчы двойчы вызначыўся Міхаіл Макоўскі.

17 жніўня. Забудова – Спартак-ВАР (Шклоў) 2:5.

Развіццё падзей: (10), (20), (50), (55), (65) – 0:5; Вяжэвіч (75-пен), Смірноў (85) – 2:5.

■ ФУТБОЛ, НАВІНЫ

Па словах Пятра Кухальскага, які выконвае абавязкі дырэктара "Маладзечна-2000", для яго стала нечаканасцю патрабаванне віцебскага "Лакаматыва" заплаціць за Косака і Пазняка суму, прыкладна роўную пяці тысячам долараў.

Аказваецца, гарантыйнае пісьмо на гэты конт зімою падпісаў тагачасны дырэктар Алег Французаў. Так што гэтыя футбалісты зараз выступаюць за МТЗ-РІПА, папярэдне "патрэніраваўшыся" ў "Маладзечна-2000", якое яшчэ і плаціць за іх павінна.

Клуб дазаявіў нападаючых Сяргея Кадола (1981) з "Дарыды" (2 матчы ў вышэйшай лізе) і Юрыя Хамутоўскага (1983) з "Дынама-Юні" (першая ліга). У дубль дазаяўлены абаронцы мясцовы выхаванец Вадзім Гаспаровіч (1986) і Андрэй Цай (1982) з Мінска, які летась правёў 18 матчаў ў "Забудове".

Дарэчы, чысцінцы папоўнілі склад паўабаронцам Міхаілам Сіўчыкам (1985) з Мінска. А Ігар Кіркіж і Дзмітрый Янель ужо рыхтуюцца да міні-футбольнага сезона. Іх, кандыдатаў у зборную Беларусі, запрасіла ўкраінская "Энергія" з Львова.

■ БАСКЕТБОЛ

СМАРГОНЬ. Юныя беларускія баскетбалісткі (1986-88 г.н.) выканалі апошнюю з трох задач беспрэцэдэнтнага па гульнявому напружанню лета-2003. Яны ўвайшлі ў тройку прызёраў кваліфікацыйнага турніру да чэмпіянату Еўропы. Наступныя адказныя міжнародныя баталіі (паўфінальны турнір) чакаюць дзяўчат у будучым красавіку.

Нашы суайчынніцы ў Балгарыі перамаглі румынак 77:53 (Юлія Дурэйка набрала 8 ачкоў, Алена Рынкевіч – 6), славенак 64:61 (Дурэйка – 9, Рынкевіч – 0), саступілі расіянкам 66:88 (Дурэйка – 15 – лепшая ў складзе, Рынкевіч – 2) і гаспадыням 67:77 (Дурэйка – 7, Рынкевіч не выходзіла).

Сяргей ГАЙКОВІЧ.

■ АНОНС

23 жніўня. Белшына (Бабруйск) – Маладзечна-2000.
+4=5-9 24-26. У першым крузе 1:0 (М.Альхавік) дома.

24 жніўня. 17-00. Смаргонь – МТЗ-РІПА (Мінск).
+1=0-0 2-1. У першым крузе 2:1 (Шырабокаў, Карасёў).

24 жніўня. Баранавічы – Забудова.
+0=1-4 4-16. У першым крузе 0:3 дома.
1 месца, 42 ачкі – 7-9 месцы, 19 ачкоў.

ВІНШАВАНКІ

Віншуем **Рубан Людмілу Уладзіміраўну** з днём нараджэння. Шаноўная, любая наша Людмілка, прымі ў дзень твайго нараджэння нашы самыя шчырыя і сардэчныя віншаванні і зычанне моцнага здароўя, душэўнага цяпла, дабра. *г. Вілейка, Корсак, Кумяноўскія.*

Завадская Ганна Аляксандраўна! Віншую Вас з днём нараджэння. Жадаю моцнага здароўя, доўгага жыцця, сямейнага дабрабыта. *Суседка Аркадзьеўна.*

Віншуем **Мількотаў Валянціну і Леаніда** з Ілы з сярэбраным вяселлем. Жадаем здароўя, шчасця, поспеху. *Паша, сястра Вольга.*

Віншуем **Мількотаў Валянціну і Леаніда** з Ілы з сярэбраным вяселлем. Жадаем усяго самага найлепшага. *Мінск, Таня, Саша, Глеб.*

Віншуем **Мількотаў Валянціну Пятроўну і Леаніда Леанідавіча** з 25-годдзем сумеснага жыцця. *Інеса, Наталля, Андрэй.*

Віншуем дарагую матулю **Сялюн Ірыну Міхайлаўну** з юбілеем. Жадаем моцнага здароўя, шчасця, усяго найлепшага ў жыцці. *Родныя.*

Віншуем з днём нараджэння **Уладзіміра Андрэевіча Цішко**. Жадаем здароўя, доўгага жыцця, сямейнага дабрабыту. *Сям'я Прадко.*

Віншую каханага **Дзімачку Полаза** з 25-годдзем. Жадаю поспеху ў службе і вялізнага шчасця. *Наталля.*

Віншуем **Полаза Аляксандра** з 20-годдзем! Жадаем здароўя, шчасця, верных сяброў і ўзаемнага кахання. *Сяброўкі Наташка і Танёнак.*

Віншуем **Карпіцкага Юрыя і яго нявесту Вольгу** са шлюбам. Жадаем моцнага кахання і шчаслівага сумеснага жыцця. *Сяброўкі Наталля і Таццяна.*

Віншуем **Целікава Станіслава і яго нявесту** са шлюбам. Жадаем моцнага кахання, узаемаразумення і павагі. *Сяброўкі Наталля і Таццяна.*

Віншуем **Нарэйку Сяргея і Андрэя** з днём нараджэння. Жадаем здароўя, зямных даброт, шчасця. *Родныя.*

Любімую матулю і жонку **Горбач Наталлю Васільеўну** віншуем з днём нараджэння! Жадаем здароўя, шчасця і даўгалецця. *Руслан і Гена.*

Віншую **Ісаенку Аляксандра** з юбілеем. Жадаю моцнага здароўя, дабрабыту, шмат грошай. *Кацярына.*

Сястрычка **Відрук Венера Анатольеўна**, віншуем цябе з днём нараджэння. Жадаем здароўя, шчасця, поспеху. *Марына і Сяргей.*

Віншую **Сергіевіч Лідзію Фёдараўну** з днём нараджэння. Жадаю ад Бога - здароўя, ад сонца - цяпла, ад людзей - дабра. *Марына.*

Дарагі сын **Уладзімір Трацяк**, віншуем цябе з днём нараджэння! Беражы здароўе, шануй блізкіх і рабі дабро. *Маці і тата.*

Віншуем **Трацяка Уладзіміра** з 20-годдзем! Жадаем здароўя і звольніцца старшыной. *Калегі.*

Віншую **Трацяка Уладзіміра** з днём нараджэння! З 20-годдзем!!! Жадаю, каб умовы ніколі не ўплывалі на настрой. *Любімая сястрычка.*

Калектыў маладзёжнай арганізацыі АА "ХСДМ" віншуе з днём нараджэння **Уладзіміра Трацяка**! Хутчэй вяртайся да роднай справы!

Віншуем **Казак Зою Мікалаеўну** з днём нараджэння. Жадаем ад Бога - здароўя, ад сонца - цяпла, ад людзей - дабра. *Твае дзеці і ўнучка.*

■ З НАШАГА АКНА

Юныя канструктары

Вокны рэдакцыі не выходзяць ні на Цэнтральную плошчу горада, ні на бойкую вуліцу. Перад вачыма штодзень градкі (сярод якіх ёсць і наша) ды бетонная агароджа, якая, як падковай, атуляе двор шостай школы. Але і на гэтым "пятаку" кожны дзень нешта адбываецца. Учора, напрыклад, акурат насупраць нашага акна, мясцовыя хлопчыкі выпрабоўвалі новую "агнястрэльную" зброю.

"Ваяк" было двое. Шустрыя, баявыя, яны прыбеглі, здаецца, з суседняга двара. Стуліўшы галовы адразу нешта заўзята абмяркоўвалі, пасля, прысеўшы на высокі парапет, падаставалі з кішэняў шортаў рыльцы ад пластыкавых бутэлек і каляровыя гумовыя шарыкі. Як па камандзе прыклалі іх да вуснаў і адразу ж сталі падобныя на двух смешных шчакастых хамячкоў. Не вытрымала, памахала ім рукой. Хлопцы, кінуўшы свой занятак, адышліся далей. Але не прайшло і пяці хвілін, як мае новыя знаёмыя зноў напомнілі аб сабе. Уставіўшы бардзюр пластмасавымі скрыначкамі з-пад маянэзу, устроілі насупраць акна "цір". Стралкі, прызнацца, былі меткія. "Тук, шлёп, тук, шлёп", — разносілася па наваколлі. Амаль кожная з выпушчаных куль трапляла ў цэль. "Што ж за зброя такая ў іх меткая", — падумалася мне. Прыгледзелася – у руках ні пісталетаў, ні рагатак, толькі каляровыя шарыкі.

"Рагаткі" ў адно імгненне былі накіраваны ў бок жылога дома, і ягады, што вылецелі з іх, дасягнулі вышыні трэцяга паверха.
Фота Ірына РАБУШКІ.

Зацікавіўшыся, выйшла на вуліцу, папрасіла паказаць прыстасаванне. Аказалася, што "бамбяць" яны скрынкі пры дапамозе ўсё тых жа рыльцаў ад пластыкавых бутэлек, на якія нацягваюць шарыкі. А кулямі служаць ягады чырвонай рабіны.

"Не можа быць, каб з такога "апарата" можна было трапіць у скрынку", — падумалася мне. Хлопцы, каб развеяць сумненні, нацягнулі шарыкі і... скрыначкі пакаціліся па зямлі. "А яшчэ ўверх страляць можна", — пахваліўся смялейшы з хлапчукоў. "Рагаткі" ў адно імгненне былі накіраваны ў бок жылога дома, і ягады, што вылецелі з іх, дасягнулі вышыні трэцяга паверха.

Вечарам расказала сваім дзецям пра новы від "зброі", сканструяваны знаходлівымі хлопчыкамі. Старэйшы слухаў без цікавасці, у малодшага хітра "гарэлі " вочкі. Раніцай не змагла абуць туфлі. У носе аднаго з іх ляжаў складзены ў некалькі разоў лісток са школьнага сшытка. Разгарнула, усміхнулася. Рукой малодшага сына на ім было напісана: "Купі два шарыкі. Буду стрыляц".

Марына СЛІЖ.

■ КОНКУРС

Мая Беларусь

Прывітанне, шаноўныя ўдзельнікі конкурсу! Дзякую ўсім за добрыя словы, выказаныя ў мой адрас. Пытанні ў другім туры былі больш складаныя, чым у першым, але ж і цана іх большая - па 2 балы за кожны правільны адказ. Большасць удзельнікаў добра справілася з пастаўленай задачай, дакладна адказаўшы на ўсе 6 пытанняў. Свой удзел у віктарыне з другога тура пачалі Аксана Жураўлёва, Людміла Мельнічэнка, Тэрэза Лужынская, Віктар Грыгор'еў з Маладзечна, Ірына Шастак з Радашкавічаў і Аляксандр Танкевіч з Вілейкі. Усе яны атрымалі па 6 балаў. Акрамя таго, тры першыя ў гэтым спісе чытачкі маюць па адным дадатковым бале: іх думка ў вызначэнні самага лепшага пытання (пад №3) супала з поглядам большасці ўдзельнікаў конкурсу. Дарэчы, дадатковы бал у вас ёсць шанц атрымаць і ў трэцім туры. Пры роўнай колькасці асноўных балаў перавагу атрымае той удзельнік, у якога будзе болей дадатковых.

Такім чынам, пасля 2-х тураў з 12-цю набранымі ачкамі лідзіруюць Станіслаў Яршэвіч з в.Варняны (з адным дадатковым балам), Юрый Астроўскі (+1), Ігар Полаз (1), Алег Квач (1), Дзмітрый Пакладок (1), Віктар Яцкоўскі(1), Яўген Уласавец (1), Вадзім Сярпейка (1), Марыя Васілеўская, Анатоль Шпілеўскі — усе з Маладзечна, Юлія Шабан, Анастасія Крачкоўская, Сяргей Грынцэвіч (1) і Вячаслаў Весялуха з Вілейкі, Мікалай Кіндра і Уладзімір Прыхач са Смаргоні.

Для ўдзелу ў трэцім, апошнім, туры запішыце свае адказы на пытанні ў гульнёвы купон і дашліце яго ў рэдакцыю. За кожны правільны адказ будзе налічвацца 2 балы. Вашы адказы чакаем 14 дзён - да 5 верасня. На канверце, калі ласка, пазначце «Віктарына».

Трэці тур

1. Геолаг, этнограф, педагог, гуманіст... Большую палову свайго жыцця ўраджэнец Гродзеншчыны правёў далёка за межамі радзімы. Назавіце імя гэтага славутага вучонага і краіну, дзе яму прысвоена званне нацыянальнага героя.

2. Узначаліўшы ў 1831 годзе паўстанцкі атрад, бясстрашная ліцвінка Эмілія Плятэр геараічна змагалася за вызваленне беларускай зямлі ад ворагаў. За гэта яе называлі новай Жаннай д'Арк, пра яе пісалі вершы і карціны. Як называецца верш, які прысвяціў Эміліі паэт Адам Міцкевіч?

3. Смерць сына Сымона і дачкі Алены прымусіла слуцкага землеўладальніка Эдварда Вайніловіча выступіць ініцыятарам і фундатарам будаўніцтва касцёла, які ў 1910 годзе прыняў першых сваіх прыхаджан. У якім горадзе і на якой плошчы стаіць гэты храм?

4. Першы на Беларусі трамвай з'явіўся ў 1898 годзе на вуліцах Віцебска. У 1929 годзе трамвайны рух быў адкрыты ў Мінску. Назавіце яшчэ 2 беларускія гарады, у якіх дзейнічае зараз гэты від грамадскага транспарту.

5. На тэрыторыі нашай краіны налічваецца звыш 10 тысяч азёр. Самае вялікае з іх — Нарач (плошча 80 кв. км). Якое беларускае возера з'яўляецца самым глыбокім і якая яго максімальная глыбіня?

6. Да нядаўняга часу гэтая даволі рэдкая птушка была па-за межамі ўвагі беларускіх арнітолагаў. Але ў 1996 годзе дзякуючы міжнароднай экспедыцыі адбылося сенсацыйнае адкрыццё гнездавання некалькіх тысяч пар гэтага віду на нізінных балотах Беларусі. Пра якую птушку ідзе размова?

Мікола ЛІПСКІ.

Віктарына «Мая Беларусь». Трэці тур.

1 ________ 4 ________
2 ________ 5 ________
3 ________ 6 ________

Самае лепшае на ваш погляд пытанне пад № ________

Пра сябе

Прозвішча ________
Імя ________ Імя па бацьку ________
Дата нараджэння ________
Адрас ________
Тэлефон ________

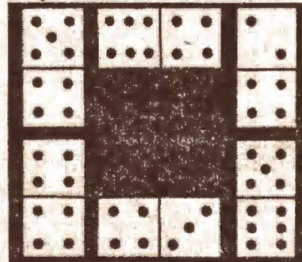
■ КОНКУРСЫ

Зарабі білеты ў кіно

Вітаю вас, шаноўныя! Дзякуй усім, хто даслаў нам правільныя адказы, а гэта зрабіла 17 чалавек. Хаця, я думаю, з заданнем справілася куды большая колькасць чытачоў. Не лянуйцеся, адпраўляйце нам свае адказы, можа, у гэты раз пашанцуе менавіта вам. А мы віншуем сёння маладзечанцаў Ігара Сільвановіча, Марыю Пакладок, Вікторыю Рысік і віляйчанку Анастасію Крачоўскую. Калі ласка, запрашаем па білеты ў кінатэатр.

А зараз, правільныя адказы на мінулыя заданні:

I. Гэта толькі адзін з варыянтаў.

II. 13+169+281+461+76=1000.

На гэты раз прапаную вам лагічную задачку, бо ўсё наша жыццё – гэта бесперапыннае вырашэнне вялікіх і маленькіх лагічных праблем. Сёння будзем трэніраваць сваё ўменне разважаць лагічна.

I. Лёня, Дзіма, Коля і Алік падлічвалі пасля рыбнай лоўлі свае трафеі.У выніку атрымалася наступнае. Алік злавіў болей за Колю. Лёня і Дзіма разам злавілі рыбы столькі ж, колькі злавілі Коля і Алік. Лёня і Алік разам злавілі меней рыбы, чым Дзіма і Коля. Як размеркаваліся паміж рыбаловамі месцы па колькасці злоўленай рыбы?

II. У сям'і трое дзяцей. Тоні ўдвая больш гадоў, чым будзе Галі тады, калі Жэні споўніцца столькі ж гадоў, колькі Тоні зараз. Хто з іх самы старэйшы, хто самы малодшы, хто сярэдні па ўзросту?

Адказы прымаюцца да аўторка (26 жніўня) уключна. На кон выстаўляюцца толькі 4 білеты. Чакаю вашых лістоў з новымі цікавымі заданнямі. Заставайцеся ў нашай кампаніі!

Падрыхтавала Аксана Кулеўніч.

Кінатэатр «Радзіма»

22-24 жніўня. "Людзі ікс-2", ЗША, прыгоды – у 14.30 (акрамя 22 жніўня) і 18.50. **"Маю жонку завуць Морыс"**, ЗША, рамантычная камедыя – у 17.00 і 21.10.
25-31 жніўня. "Сарвігалава", ЗША, блокбастэр – у 19.00 і 21.00. **"Смокінг"**, ЗША, камедыйны баявік – у 15.00 (акрамя 25, 27, 29 жніўня) і 17.00.
(Кожную сераду ільготныя білеты на сеанс у 17.00).

Для дзяцей

23, 24 жніўня. "Гісторыя з адзінкай", мультпраграма – у 13.00.
26 жніўня. "В.П.В. (вялізны пяшчотны велікан", поўнаметражны мультфільм – у 11.00.
28 жніўня. "Мышыны дом, ці Дом злодзеяў", поўнаметражны мультфільм – у 11.00.

ЗНАЁМСТВЫ

Мужчына 41/162/65 пазнаёміцца з жанчынай без ш/з, якая хацела б жыць у прыватным доме. Можна з дзіцем. Г. Вілейка п/п МС 0315241.

Купон 34

Рэгіянальная газета

да рубрык «Віншаванкі» і «Знаёмствы». Бясплатна змяшчаюцца тэксты аб'ёмам да 15 слоў. Ананімныя купоны не разглядаюцца. Пішыце, калі ласка, разборліва.

тэкст ________

прозвішча, імя, адрас (не для друку) ________

Звярніце ўвагу

Шаноўныя чытачы, калі вы хочаце павіншаваць знаёмых, блізкіх, то высылайце купон з разборліва напісаным тэкстам загадзя. Указвайце дату публікацыі – газета выходзіць па пятніцах. Бясплатна прымаюцца віншаванкі аб'ёмам да 15 слоў, якія паступілі ў рэдакцыю да аўторка ўключна. Зрабіце прыемнае сваім блізкім – павіншуйце іх праз газету!
Калі вы хочаце размясціць аб'яву аб знаёмстве, калі ласка, указвайце адрас да запатрабавання і нумар дакумента ўладальніка. Бясплатна змяшчаюцца аб'явы аб знаёмстве аб'ёмам да 15 слоў. Публікуюцца па чарзе. Па-за чаргой – платна. Жадаем знайсці сваё шчасце!

ТРАНСПАРТ

ПРАДАМ

- Аўдзі-80, 1989-90 г.в., з Германіі без прабегу па РБ. Т. у Маладзечне 34601.
- Аўдзі-80, 1,6 ТД, пераходная, м/а Т2 г.п., 1985 г.в. Т. у Вілейцы 53905.
- Аўдзі-100, 1986 г.в., 1,8Б, г/у руля, ц/з, люк, 5 КПП. Т. у Мядзеле 59136 (пасля 18.00).
- Аўдзі-100, 1988 г.в., 1,8К, 2460 у.а., торг; БМВ-520, 1985 г.в., 2,0Б, выдатны стан, 1300 у.а., торг. Т. у Вілейцы 57293, (8-029) 6588140.
- Аўдзі-100, 1987 г.в., 1,8Б. Т. (8-029) 6676287.
- Аўдзі-100, 1990 г.в., 2,0Д, у добрым стане. Т. у Вілейцы 64311.
- Аўдзі-100, 1990 г.в. Т. у Вілейцы 59106, (8-029) 6300688.
- БМВ-318, 1984 г.в., у добрым стане, літыя дыскі, Р-15. Т. (8-029) 7737665.
- БМВ-520, 1988 г.в. снежань, 2,0 і, цёмна-сіні. Т. у Астраўцы 31349.
- ВАЗ-2103, 1973 г.в., у добрым стане. Т. у Маладзечне 98061, 98002.
- **ВАЗ-2102**, белы. Т. у Маладзечне 40021.
- ВАЗ-2103, 1987 г.в., 950 у.а. Т. у Вілейцы 33232 (пасля 18.00).
- ВАЗ-21043, 1992 г.в., 1500 см³, добры стан. Т. у Смаргоні 22325.
- **ВАЗ-2106**. Т. у Маладзечне 68037 (пасля 18.00), (8-029) 7736636.
- ВАЗ-2106, 1987 г.в., у добрым стане, 850 у.а. Т. (8-029) 6484374.
- ВАЗ-21061, 1985 г.в., бэжавы, Лылойцеўскі с/с, в. Пазборцы, 6.
- ВАЗ-21061, 1989 г.в., фаркоп, асобна газавая ўстаноўка. Т. у Вілейцы 54630, (8-029) 6345895.
- ВАЗ-21063, 1987 г.в. Т. у Вілейцы 56447.
- ВАЗ-21063, у добрым стане. Т. у Вілейцы 32562.
- ВАЗ-21067, 1987 г.в., выдатны стан, 1000 у.а., торг. Т. у Вілейцы 57768, (8-029) 6478193.
- ВАЗ-2107, 1984 г.в., 1000 у.а. Т. у Маладзечне 39176.
- ВАЗ-2108, 1989 г.в., у выдатным стане. Т. у Смаргоні 55265, 32880.
- ВАЗ-2108, 1987 г.в., у выдатным стане, цана дагаворная. Т. у Вілейцы 45493.
- ВАЗ-2108, 1987 г.в., 1,3Б; Опель Кадэт, 1986 г.в., 1,6Д. Карову, рыжую, цельную. Т. у Вілейцы 32870.
- ВАЗ-2103, 1978 г.в., бэжавы, добры стан. Т. у Вілейцы 40432.
- Вольву-760, 1985 г.в., турба-дызель, э/пакет, велюравы салон, 2300 у.а. Т. у Вілейцы 53090.
- ГАЗ-2402 універсал "Волга", поўны кап.рамонт, кузавы, рухавік, падвескі, запчасткі, колы, цана дагаворная. Т. у Вілейцы 45276.
- ГАЗ-2410, 1990 г.в., у добрым стане, запчасткі. Цана дагаворная. Т. у Маладзечне 36653.
- ГАЗ-2410 "Волга", 1990 г.в., 5 КПП, капрамонт рухавіка, добры стан. Т. у Вілейцы 56998.
- ГАЗ-51 + запчасткі, Т-150К + плуг, культыватар. Т. у Смаргоні 92389.
- ГАЗ-52, газ/бензін, фургон. Т (8-029) 6287892.
- ЗІЛ-131, грузавы, рухавік ТД-245, новы. Т. (8-029) 6468067.
- ЗІЛ-131, газ/бензін, тэнт, 1350 у.а., торг. Т. у Смаргоні 21496.
- Ісузу Мідзі, 1993 г.в., 2,2Д, 110 т., легкавы, белы, карэктар фар, фаркоп, праблемы па кузаву. Т. (8-029) 6426334.
- ІФА Мульцікар, 1983 г.в., дызель, фургон, ёсць кузаў, 900 у.а.; БМВ-316, 1981 г.в., чырвоны, 650 у.а. Т. у Маладзечне 76679.
- Лянчо-Тэма, 1993 г.в., 2,5 TDI, рабочы стан, 1550 у.а. Т. (8-029) 6142331.
- Мазду Кседас-6, 1993 г.в., 2,0і, V6, э/пакет, ABS, л/д, імабілайзер, Bear-Lock, спойлер, перламутрава-шэры, выдатны стан, 4700 у.а. Т. (8-029) 6571467.
- Мазду-323, 1987 г.в., 1,7Д, у выдатным стане, 1200 у.а.; Мазду-929, 1988 г.в., 1600 у.а. Т. у Маладзечне 34802, (8-029) 6450705.
- Мазду-626, 1993 г.в., 1,8і, добры стан, г/у. Т. (8-029) 6446081.
- Мазду-626, 1990 г.в., 2,0Д, хэтчбек, серабрысты металік, люк, г/у, ц/з, э/пакет, с/р; велюравы салон, фаркоп, 2850 у.а., торг. Т. (8-029) 370991.
- Мерседэс-123, 200Д. Цана дагаворная. Т. у Вілейцы 58378.
- Мерседэс-124/200D, 1986 г.в., цёмна-зялёны, ц/з, г/у, сігналізацыя, выдатны стан, 4000 у.а. Т. у Валожыне 52404 (пасля 18.00), в. Ракаў.
- Мерседэс-190 Д, цёмна-вішнёвы, г/у, ц/з. Т. (8-029) 7741018.
- Мерседэс-190Е, 1985-86 г.в., ц/з, г/у, л/д, сігналізацыя, люк, магнітола. Т. у Вілейцы 55536.
- Мерседэс-200Д, 1982 г.в., 1000 у.а.; Опель Рэкорд-Караван, 1984 г.в., 2,3Д, 1000 у.а. Т. (8-029) 6275394.
- Мерседэс-200 Д, 1984 г.в. Абмен. Т. у Вілейцы 33308, 33436.
- Мерседэс-310, 1989 г.в., 3,0Д, дубль 15 м³, тэнт, фаркоп, 6000 у.а.; прычэп двухвосевы, тонар, 2001 г.в., тэнт, 7,5 м³. Т. у Маладзечне 70213, (8-029) 6332762.
- Нісан Ванет пасажырскі, 1988 г.в., 7 месцаў, 2000 у.а., тэрмінова. Т. (8-029) 6633199.
- Нісан Прэм'еру, 1991 г.в., дызель, нядорага. Т. у Вілейцы 53525.
- Опель Амегу, 1988 г.в., 2,0 і, 1400 у.а. Т. у Вілейцы 54920.
- Опель Аскону, 1983 г.в., 1,6Д, хэтчбек, белы, 950 у.а., торг. Т. у Маладзечне 50375.
- Опель Аскону, 1984 г.в., 1,3Б, карычневы, добры стан, 1050 у.а., торг. Т. у Вілейцы 53152.
- Опель Аскону, 1985 г.в., 1,6 ГБ (Галандыя), 900 у.а. Т. у Маладзечне 36274, (8-029) 6369047.
- Опель Аскону, 1986 г.в., 1,6Б, бардовы металік, добры стан. Т. (8-029) 6240643 (Сяргей).
- Опель Аскону, 1986 г.в., 1,6Б, 890 у.а., торг. Т. у Маладзечне 26361, (8-029) 7743170.
- Опель Астру, 1992 г.в., 1,4Б, седан. Т. у Маладзечне 61427 (пасля 18.00), (8-029) 6360479.
- Опель Астру, 1992 г.в., 1,4Б, 3 дзверы, 2300 у.а., тэрмінова, торг. Т. у Маладзечне 20184, 34802, (8-029) 7741677.
- Опель Вектру, 1995 г.в., 1,7Д, ц/з, г/у, э/пакет, 3350 у.а. Т. у Вілейцы 32352.
- Опель Кадэт, 1988 г.в., 1,3Б, універсал, патрабуецца рамонт рухавіка, 650 у.а., тэрмінова, торг. Т. у Маладзечне 34802, (8-029) 7741677.
- Опель Кадэт, 1988 г.в., 1,6 Д, універсал, 1500 у.а. Т. (8-029) 6205660.
- Опель Кадэт, 1985 г.в., 1,6 Д. Т. у Вілейцы 58386 (увечары), 54347, (8-029) 6485291, (8-029) 6489299.
- Опель Кадэт-Караван, 1986 г.в., 1,6Д, 3-дзверны, белы. Т. у Вілейцы 56101.
- Пежо-309, 1986 г.в., 1,6 і, велюр, ц/з, э/шкло, люк. Т. у Вілейцы 44625.
- Рэно-19, 1993 г.в., аб'ём 1,7, мона. Т. у Маладзечне 98258.
- Рэно-19, 1992 г.в., 1,7Б, 5-дзверны, белы, месяц у РБ. Т. у Маладзечне 33980.
- Рэно-19, 1992 г.в., 1,9 дызель, патрабуецца пафарбоўка кузава, тэхстан выдатны, 2000 у.а. Т. у Маладзечне 61391.
- Рэно-21, 1986 г.в., 1,7Б, ц/з, э/шкло, выдатны стан. Т. у Вілейцы 32376.
- Рэно-25, 1990 г.в., 2,2, газ/бензін. Т. у Маладзечне 42001, 33413.
- Сеат Ібіца, 1991 г.в., 1,7 Д, 3-дзверны. Т. у Вілейцы 56258, 32464.
- Тальбот Гарызонт, 1985 г.в., 1,3Б, 500 у.а.; матацыкл "Ява", 350-634, выдатны стан, 200 у.а. Т. у Маладзечне 99255.
- ФВ Вента, 1994 г.в., 1,8Б, чырвоны, э/пакет, 2 падушкі бяспекі, люк, велюравы салон, 1 месяц з Германіі. Т. у Мядзелі 31393.
- ФВ Гольф, 1986 г.в., 1,8і, скураны салон, люк, літыя дыскі, фаркоп, 5-дзверны, металік. Т. у Маладзечне 37024.
- ФВ Гольф, 1991 г.в., 1,3 мона, 5-дзверны, люк, элкарэктар фар, новая гума, рэкаро, выдатны стан, цёмна-сіні. Т. (8-029) 6561713, (8-029) 6219571.
- ФВ Джэту, 1988 г.в., аварыйная, на запчасткі. Т. у Вілейцы 57492.
- ФВ Джэту, 1987 г.в., 1,6 Д, сіні, добры стан. Т. (8-029) 6223589.
- ФВ Каравэла, 1989 г.в., 1,6 ТД, 8 месцаў. Т. (8-029) 6659126.
- ФВ Пасат, Опель Вектру, 1995 г. в. ці пад заказ. Т. у (8-029) 6417853.
- ФВ Пасат, універсал, 1986-1987 г.в., на ходу. Т. (8029) 7765867.
- ФВ Пасат Б-3, Мерседэс-830, ГАЗ 45-02, дом-дачу, гараж, электрапліту б/у. Т. у Маладзечне 30178, (8-029) 6561592.
- ФВ Пасат В-3, універсал, 2200 у.а., торг. Т. у Вілейцы 57952, (8-029) 6357058.
- ФВ Пасат-3, 1990 г.в., 1,6 TDI. Т. у Вілейцы 51907, (8-029) 6248903.
- ФВ Транспарцёр Т-2, 1990 г.в., 1,7 Д, 2500 у.а. Т. у Маладзечне 35836.
- Форд Арыён, 1992 г.в., велюр, люк.нов АКБ ц., аб. 1,4, расход 6л/100, колер сіні. Т. у Смаргоні 51083 (пасля 18.00).
- Форд Фіеста, 1994 г.в., 1,1Б, з Германіі. Т. у Маладзечне 54989.
- Форд Сіеру, 1985 г.в., 1,8Б. Т. у Вілейцы 59514 (пасля 18.00).
- Форд Сіеру, універсал, 1992 г.в., ТД, 1950 у.а., торг. Т. у Маладзечне 21546.
- Форд Мандэа, 1994 г.в., 2л., кандыцыянер, літыя дыскі, э/пакет, 3400 у.а., торг. Т. у Вілейцы 33218, (8-029) 6477141.
- Форд Транзіт, 1988 г.в., 2,0 газ/бензін. Т. рабочы ў Вілейцы 41243 (Лена).
- Форд Фіесту, 1996 г.в., 1,1Б, к/ф, з Германіі. Т. (8-029) 6446081.
- Форд Эскорт, 1991 г.в., 1,4Б, універсал, чырвоны, 1700 у.а., торг. Т. у Маладзечне 34509, (8-029) 6277856, (8-029) 6446925.
- Форд Эскорт, 1984 г.в., па даверанасці, 1300 см³, 5ДВ, 5 КПП. Т. у Вілейцы 35154.
- М/а ФВ Транспарцёр-2, 1986 г.в., 1,6ТД, грузавы, 1600 у.а. Т. у Маладзечне 53268, (8-029) 6932041.
- Форд-Сіеру, 1986 г.в., 1,6, ТО 04, 1100 у.а. Т. у Маладзечне 31796.
- М/а РАФ пасажырскі, тэрмінова. Т. у Маладзечне 67234.
- М/а Фіат Дукато, 1988 г.в., 2,4Д, белы, у добрым стане. Т. у Вілейцы 33198, 33052, (8-029) 7767116.
- М/а Форд Транзіт, 1989 г.в., 2,5Д. Т. у Маладзечне 69599.
- Матацыкл Хонда СВ 500, 1994 г.в. Т. (8029) 6374610.

КУПЛЮ

- Матацыкл "Мінск", новы або 1993 г. в. Т. (8-029) 6299208.
- Жыгулі, магчыма на запчасткі. Т. у Вілейцы 67168.

ІНШАЕ

- Прадам рухавік 2,5 Д, Форд. Т. (8-029) 6451712.
- Прадам рухавік 3,0Д, да Мерседэса, з КПП. Т. (8-029) 6275394.
- Прадам рухавік Форд Сіера, 1985 г.в., 1,6Б, па запчастках (танна). Т. у Вілейцы 54437.
- Прадам рухавік Опель, 1,8і, па запчасткам. Т. у Маладзечне 75461.
- Прадам запчасткі ВАЗ-21011. Т. у Вілейцы 32385.
- Прадам аўтазапчасткі да Аўдзі-80, 100. Т. у Маладзечне 94347, (8029) 6473480.
- Прадам прычэп-дачу, 1992 г.в., усе выгоды, 4500 у.а.; ФВ Поло, 1995 г.в., сіні металік, без прабегу, 3150 у.а. Т. у Маладзечне 74807, (8-029) 6564625.
- Прадам крылы задняя (новыя) да а/м "Масквіч-412". Т. у Вілейцы 33506 (пасля 18.00).
- Прадам газавую установку для "ВАЗ", "Масквіч". Т. у Вілейцы 54253.
- Куплю НШ 32 АЗ, ВОМ, ГУР, рэдуктар з пускачом к Т40. Т. (8-029) 6484374.
- Куплю рухавік Аўдзі-100, 2,0Д. Т. у Маладзечне 60720.
- Куплю прычэп да а/м 2105 і прычэп да легкавога а/м. Т. у Вілейцы 64177.

НЕРУХОМАСЦЬ

ПРАДАМ

- 2-пакаёвую кватэру, вул. Маладзёжная, 24. Т. у Маладзечне 31184, у Мінску 2911658.
- 2-пакаёвую кватэру ў Чысці Маладзечанскага р-на (50 км ад Мінска), 3/3 панельнага 60,1/37/8,5, 2 лоджыі, тэлефон, падвал, агарод. Т. у Маладзечне 99801.
- 2-пакаёвую кватэру ў цэнтры УП "Першы Беларускі" Вілейскага раёна, усе камунікацыі, тэлефон, гараж, пабудовы + дом 5х7 пад дачу, участак 0,25 га. Кватэра прыватызаваная. Тэрмінова. Т. у Вілейцы 63332.
- **3-ПАКАЁВУЮ КВАТЭРУ** на 1–м паверсе ў цагляным доме агульнай плошчай 67,1 м² (жылая 48,6 м²). Т. у Вілейцы 55088, (8-029) 6654528.
- 3-пакаёвую кватэру; дачу каля вадасховішча. Т. у Вілейцы 53796 (хатні), 32291 (рабочы).
- 3-пакаёвую кватэру з выгодамі, в. Нарач Вілейскага раёна, гараж, тэлефон, хлеў, участак, мэбля. Т. у Вілейцы 58883.
- 3-пакаёвую кватэру на 3 паверсе, г. Вілейка. Т. У Вілейцы 54233 (з 20.00 да 23.00).
- 4-пакаёвую кватэру (5 паверх) у Вілейцы. Т. у Вілейцы 33215 (хатні), 56583 (раб.).
- 4-пакаёвую кватэру ў Вілейцы, вялікая. Т. У Вілейцы 57891.
- Гараж ЖСК-1. Т. у Вілейцы 57409, (8-029) 7734209.
- Гараж у ГСК-2. Т. у Вілейцы 32621.
- Дачу каля в. Алянец, Смаргонскі раён. Т. у Смаргоні 34567.
- Дом у Маладзечне, участак 15 сотак. Т. у Маладзечне 70979.
- Дом у в. Нарач, 2 км ад возера. Т. у Маладзечне 68126, (8-029) 6235160.
- Дом у Маладзечне, 124,9 м², участак 25 сотак. Т. (8-029) 7222347.
- Дом 2-павярховы, 2-кватэрны, з усімі камунікацыямі. Т. У Вілейцы 33170 (пасля 19.00).
- Дом драўляны, абкладзены цэглай, в. Золькі Вілейскага раёна, 13х6,60, сад, агарод, калодзеж, гаспабудовы, 4 км да Вішнеўскага возера. Т. у Вілейцы 44241.
- Дом у в. Груздава. Т. (8-029) 7209764.
- Дом, гаспадарчыя пабудовы, гараж, сад, участак 45 сотак, блізка чыгунка, аўтобус. Т. у Маладзечне 62521, 66277.
- Дом, участак 20 сотак, сад. Т. у Вілейцы 58271.
- Дом 6х8, у в. Лоцвічы Вілейскага раёна, на вываз. Т. у Вілейцы 51437.
- **ДОМ** у Маладзечне. Т. у Маладзечне 37007, 76594.
- **КВАТЭРУ Ў МАЛАДЗЕЧНЕ**. Т. у Маладзечне 31312.
- Недабудаваную цагляную дачу, к-ў "Нарачанка", 200 у.а. Т. у Вілейцы 54920.
- Паўдома (3 пакоі) з гаспабудовамі. Т. у Вілейцы 3 32 15 (хат.), 56382 (раб.).
- Участак пад будаўніцтва (0,15 га, Снежкава). Дзверы з ДВП, сетка для агароджы ацынкаваная. Т. У Вілейцы 57040.

КУПЛЮ

- 1-пакаёвую кватэру. Т. у Вілейцы 56524.
- 1-,2-пакаёвую кватэру ў Вілейцы. Т. у Вілейцы 56562.
- 3-пакаёвую кватэру ці дом у г. Вілейка. Т. у Вілейцы 56948.
- Дом у Маладзечне, нядорага. Т. у Маладзечне 76208, у Вілейцы 56676.
- Дом для сябе ў горадзе. Т. у Маладзечне 66185.

Афіцыйны дыстрыб'ютэр кампаніі
Procter & Gamble
у Рэспубліцы Беларусь
аб'яўляе конкурс на замяшчэнне вакантнай пасады
рэгіянальны прадстаўнік (Маладзечна)

Мы прапануем:	Абавязкова:
– **работу ў перспектыўнай надзейнай кампаніі** – **магчымасць абучэння і развіцця** – **прафесійны і кар'ерны рост**	– **малады чалавек 23-30 год** – **уласны аўтамабіль** – **валоданне ПК (Word, Excel)** – **прапіска ў Маладзечне**

Звяртацца ў службу кадраў:
220023, г. Мінск, а/с 6; e-mail: **kmc@trade.org.by**
Тэл/факс **(017) 2684038.**

ЗДАМ

- Арганізацыя здасць у арэнду склады СТА легкавых, грузавых а/м. Т. у Маладзечне 74807, (8-029) 6564625.
- Гараж. Здземелева. Т. у Маладзечне 52594.

НАЙМУ

- 1-пакаёвую кватэру ці пакой ў г. Маладзечна. Т. у Вілейцы 56822 (пасля 22.00) ці ў Маладзечне 60449.
- 2-, 3-пакаёвую кватэру ў раёне СШ №10. Т. у Маладзечне 64354.
- Кватэру ў цэнтры г. Маладзечна. Т. у Маладзечне 53487.
- Сям'я ноймe кватэру на працяглы тэрмін. Т. у Маладзечне 30166.
- Маладая сям'я ноймe 1-пакаёвую кватэру, парадак, чысціню гарантуем. Т. у Маладзечне 51111, (8-029) 7747981.

ІНШАЕ

- Разменьваю 3-пакаёвую кватэру на дзве 1-пакаёвыя ці 1-пакаёвую з даплатай. Т. у Вілейцы 55634 (увечары).

ПАСЛУГІ

ДЛЯ МАЛАДЫХ

- **"МУЛЕН РУЖ"** пракат вясельнай і вячэрняй моды. Вэлюм у падарунак. Вяночкі, ручнікі. Ліц. №04599 Белбытсаюза да 18.10.2004 г. Т. у Маладзечне 39293, (8-029) 6339293.
- Вясельна-вячэрні салон "Надзея". Падарунак ад салона. Ліц. №03204 БДААБАН 30.11.2001-30.11.2006. г. Маладзечна, вул. Будаўнікоў, 15а (Дом быту). Т. 67877.
- Вясельна- вячэрні **САЛОН "МІЛЭДЗІ"**. Вялікі выбар убранняў і аксесуараў. Ліц. №03576 БДААБАН 31.01.2002-31.01.2007. г. Маладзечна, вул. Буйніцкага, 30 (р-н СШ №7). Т. 77382, (8-029) 7729148.
- **ВЯСЕЛЬНЫЯ, ВЯЧЭРНІЯ** убранні. Вялікі выбар. Т. у **ВІЛЕЙЦЫ** 55513. Ліц. №04123 ад 24.04.2007 г. БелБыт.
- **ПРАКАТ ЗОІ ІВАНАЎНЫ** прапануе вялікі выбар вясельных і вячэрніх сукенак. Сукенка для маці нявесты – бясплатна. Аксесуары для нявесты – бясплатна. Ліц. №03716 да 13.08.2004 г. Т. у Маладзечне 50825.
- **НОВЫ САЛОН "КАЦЯРЫНА"**. Усё, што неабходна для вяселля. Вясельныя і вячэрнія ўборы, касцюмы, біжутэрыя, аксесуары, колцы на а/м і многае іншае. Маладым падарункі, вялікія скідкі. г. Маладзечна, вул. Драздовіча. Т. у Маладзечне 54587, (8-029) 6307319 з 10.00 да 19.00.

ІНШЫЯ ПАСЛУГІ

- Будаўнічыя работы, якія не патрабуюць ліцэнзіі. Т. у Маладзечне 34961.
- Складу печку. Любая цагельная кладка. Т. у Маладзечне 73650 (Валодзя).
- **ПЛІТКА ТРАТУАРНАЯ, НАЛЕЖЫЦЬ АБАВЯЗКОВАЙ СЕРТЫФІКАЦЫІ, 12300 РУБ. ЗА 1 КВ.М. Т. У МАЛАДЗЕЧНЕ 70495, (8-029) 6514283.**
- Дам інфармацыю аб паездцы ў РП, г. Шчэцін, да нямецкай мяжы за а/м. Вялікі выбар. Нізкія цэны. Т. (8-029) 6935999.
- Пракат гульнявых приставак "Sony PS", "Sega DC", відзаплэера, элдрылі. Усе гульні без стральбы. Дастаўка. Ліц. ББС №01796 ад 8.05.2001 г. да 8.05.2006 г. Т. у Маладзечне 39379.
- **ПРЫВАТНАЯ ПРАЛЬНЯ "МОЙДОДЫР"** (Маладзечна, вул. Будаўнікоў, д.15а, Дом быту, 2-і паверх) аказвае паслугі па мыцці бялізны. Для арганізацый і насельніцтва. **КОЖНЫ ЗАКАЗ — У АСОБНАЙ МАШЫНЕ!** Т. у Маладзечне 63707. Працуем — 8³⁰-19⁰⁰, субота — 9⁰⁰-15⁰⁰, нядзеля — выхадны. Ліц. №04625 БДААБАН 4.07.2002-4.07.2007.
- Устаноўка аўтасігналізацыі, устаноўка **АЎТАШКЛА**. Т. у Маладзечне 66146, (8-029) 6577697.
- Фундамент, тынкоўка, кладка, не патр. ліц. Т. у Маладзечне 40571.

РОЗНАЕ

ПРАДАМ

БУД. МАТЭРЫЯЛЫ

- Батарэі чыгунныя, б/у. Т. у Маладзечне 76208, (8-029) 7710085.
- Ліст ацынкаваны. Форма аплаты любая. Т. (8-029) 6650588.
- Шклопакеты пластыкавыя новыя ці б/у. Нядорага. Устаноўка. Т. (8-029) 6850232.
- Блокі Г/С, цэглу, **ДРОВЫ** з дастаўкай, дошкі 17х100х1800 з елкі па 125 тыс.руб, 6 м³. Т. у Маладзечне 66534, (8-029) 6362559.

СЕЛЬГАСТЭХНІКУ

- Бульбакапалку аднарадную (Ліда), транспарцёрную, 650 у.а., торг. Т. у Мядзеле 33473.
- Касілку конную, магчыма эксплуатацыя з трактарам. Т. у Маладзечне 96637.
- Калёсы. Т.у Маладзечне 37293.

БЫТАВУЮ ТЭХНІКУ

- CD-прайгравальнік, узмацняльнік "Тэхнікс", б/у. Т. (8-029) 6659126.
- Маразільнік, пліту газавую, змеявік. Т. у Маладзечне 37007.
- Маразільнік "Атлант", б/у. Т. (8-029) 6470154.
- Халадзільнік-маразільнік "Мінск-Атлант", халадзільнікі "Мінск-15, 16", маразільнік "Мінск-131", каляровы тэлевізар "Гарызонт-659і" (54 см), "Гарызонт-656і" (63 см), "Гарызонт-655і" (37 см), газавая пліта (Брэст) 4-х канф. Усё у добрым стане, б/у. Т. у Вілейцы 57040.
- Пральную машыну, вузкую, вертыкальную, Тэлевізар "Філіпс", дзіцячую каляску, б/у. Т. у Вілейцы 58949.
- ТК "Гарызонт-61 ТЦ 431 Д", б/у. Пральную машына "Рыга-16", б/у. Т. у Вілейцы 56369.
- Тэлевізар, халадзільнік, пральную машыну-аўтамат. Т. у Вілейцы 54124, (8-029) 6754124.
- Тэлевізар, пральную машыну-аўтамат, халадзільную камеру. Т. у Вілейцы 51959.
- Халадзільнік "Мінск-128", б/у. Т. у Маладзечне 77987, 42726.

МУЗІНСТРУМЕНТЫ

- Піяніна, 100 у.а. Т. у Вілейцы 53905.

МЭБЛЮ

- **МЭБЛЮ РБ**. Дастаўка. Ліц. № 260 РВК да 23.08.2007 г. Т. у Вілейцы 53829, (8-029) 6313007.
- **МЭБЛЯ РБ ПАД ЗАКАЗ**. Кухні, шафы купэ па індывідуальным праекце. У тым ліку крэдыт 10,5% гадавых. Дастаўка. Зборка. Т. у Вілейцы 56382, (8-029) 6656382. Ліц. №245 Вілейскага РВК 6.08.2002-6.08.2007. Ліц. №05264 БДААБАН 14.10.2002-14.10.2007.
- Секцыі "Заслаўе", "Іпуць" (3,6 м, непалір.), "Бярэзіца" (2,3 м, светлая, непалір.), мяккі куток, ложак 1,5-спальны, шафу 2-дзверную, усё у добрым стане, б/у. Т. У Вілейцы 57040.

ЖЫВЁЛУ

- Кабана. Т. (8-029) 6451712.
- Каня рабочага, 10 год. Вілейскі раён, Вязынскі с/с, в. Кабузі, д. 48. Гірдюк М.І.
- Карову "галандку", малочную, тэрмінова. Т. у Вілейцы 51819, 58840.
- Карову, 3 года, цельная. Т. у Вілейцы 41272.
- Шчаня сярэднеазіяцкай аўчаркі. Т. у Мядзеле 50661.
- Шчанят нямецкай аўчаркі з радаслоўнай. Т. у Смаргоні 31804 (Святлана).

ІНШАЕ

- GSM "Sony" СМД-С1, 35 у.а.; магнітолу "Toyota", 40 у.а. Т. (8-029) 7763347.
- Бухгалтарскія кнігі, бланачную прадукцыю, канцтавары. Ліц. №712 Смаргонскі ГВК ад 21.05.2003 г. Т. у Смаргоні 33077.
- GSM "Нокіа" 3310, 1 год. Т. у Вілейцы 58949.
- Газавую калонку "Нева-3208" (новую). Т. у Мядзеле 46478.
- Дзіцячы ложак і матрац. Т. у Маладзечне 52177.
- Дзіцячую каляску-джып новую, нядорага. Т. у Маладзечне 50888, (8-029) 6206838.

Рэалізуем оптам са склада ў Маладзечне
піва, б/а напіткі, мін. ваду, джыны
з заводаў: Аліварыя, Ліда, Маладзечна, Брэст, Полацк, Рэчыца, Мінскі б/а напіткаў і інш.
Тэл. у Маладзечне **53781**.

ПКУП «Дойлід-С»
Маладзечна,
тэл. **(01773) 63620, 53946, 63377** (факс).

Сучасныя прыборы групавога ўліку цяпла, вады і нафтапрадуктаў

Ультрагукавыя лічыльнікі вадкасці і колькасці цяпла СНТ2 (ад Ду 20 да Ду 3000 мм), вытворчасць, мантаж, пусканаладка, сэрвіснае абслугоўванне.

- Дзіцячую каляску,ババўняную, у добрым стане, люлька, дажджавік, прагулачная, 45 у.а. Т. (8-029) 7763347.
- Зруб (7,0х7,0) новы з балькамі, лес абрэзны. Т. у Мядзеле 31217 (рабочы).
- Зруб 8х9, кацёл ацяпляльны (новы). Т. у Вілейцы 33490 (увечары).
- Касавыя апараты "Меркурый" 115 ФБ ВМ 8100 экспл. з 05.2003 г., МВ 8005. Т. (8-029) 6277259.
- Мабільны тэлефон "Матарола-V50" (раскладушка). Т. (8-029) 6110481.
- Мабільны тэлефон. Т. у Вілейцы 33677.
- Пахудзець? Магчыма! Super ABGYMNIC. Т. (8-029) 7764961.
- **ПОМНІКІ** з мармуровай крошкі. Якасць, рэальныя цэны. г. Маладзечна, вул. Бухаўшчына, 58 (каля Палаца культуры). Т. у Маладзечне 70656.
- Сем'і пчол з мёдам. Т. у Маладзечне 98149, 32246.
- **СОТАВЫ** тэлефон ад 35 у.а. Т. (8-029) 7766920.

КУПЛЮ

- **АНТЫКВАРЫЯТ**, манеты да 1917 г., знакі. Т. (8-029) 7764214.
- Імпартны лодачны матор, магчыма няспраўны, 40-60 конскіх сіл. Т. (8-029) 6700730.
- Кароткі лес да 2 м. Дакументы да ЗІЛ-1301 да прычэпа да ЗІЛ-130. Колы б/у да ЗІЛ, МТЗ. Т. у Маладзечне 50946, (8-029) 6570984.
- Лес кругляк, яліна ∅ ад 6-40, можна ўсохлую. Маем патрэбу ў паслугах трактара і распілоўцы. Т. у Мінску 2614658, 2628289, (8-029) 6534101, (8-029) 6408231.
- Лодку "Прагрэс" або "Днепр". Т. (8-029) 6700730.
- Сталы вітрынныя, шкляныя, нядорага. Т. (8-029) 6635279.
- **СВІНІНУ, ЯЛАВІЧЫНУ**. Т. (8-029) 6331694.
- **ФОТААПАРАТЫ**, аб'ектывы, гадзіннікі, грамафоны, **АБРАЗЫ**, **МЭБЛЮ**, фарфор і іншыя старадаўнія рэчы. Т. у Маладзечне 65542, (8-029) 6564854.

ПАТРАБУЮЦЦА

УВП ЗСС ААТ «Забудова»
патрабуюцца
транспарцёршчыкі,
электрагазазваршчыкі 5 разраду,
электраманцёр 5 разраду,
галоўны механік,
прыбіральшчыца памяшкання.
Тэл. (01773) 99570.

ДУП «СПМК-86»
на пастаянную работу патрабуюцца:
машыністы пагрузчыка ТО-25
машыніст экскаватара ЭО-33-22
Маладзечна, вул. Рабочая, 1
тэл. (01773) 53501.

- Будаўнік, вадзіцель, швачка, прадавец, токар, слесар — проста чалавек. Мінск, жыллё. Т. (8-029) 6260612.
- Вадзіцель з л/а, дызель. Т. у Маладзечне 53781.
- Праца ў Маскве. Рабочыя ўсіх будаўнічых спецыяльнасцей, рознарабочыя. Даецца жыллё, харчаванне, рэгістрацыя, магчыма вахта. Т. (8-029) 6595970.
- ПБОЮЛ "Садзеянне" (пасв. №500200465) запрашае на работу ў Маскву будаўнікоў усіх спецыяльнасцей, рознарабочых. Работа ў дзяржструктурах. Працоўны дагавор. Жыллё бясплатнае. Харчаванне, рэгістрацыя, аванс, вахта, дастаўка. Т. (8-029) 6300142.
- Тэрмінова патрабуюцца будаўнікі. Высокія расцэнкі. Т. у Мінску 2555156, 2163134.

ШУКАЮ РАБОТУ

- Вадзіцель з м/а (7 чал. або 1 тона) шукае работу, можна разовую. Т. (8-029) 6776256.

ІНШАЕ

- Дадатковы заробак у рэгіёнах. Т. у Мінску 2503081, (8-029) 7751101.
- Заключу шлюб з чалавекам, які жадае выехаць у **ЗША**. Т. у Маладзечне 51861.

Маленькая авіяцыя

МАЛАДЗЕЧНА. Паказальнае выступленне авіямадэльнага гуртка цэнтра пазашкольнай работы адбылося 15 жніўня на Цэнтральнай плошчы горада.

Сваё майстэрства паказвалі Аляксей Драгун, удзельнік чэмпіянату свету па авіямадэльным спорце, Саша Дубовік, неаднаразовы прызёр рэспубліканскіх спаборніцтваў, і Аляксей Козел. Таксама прысутнічаў ветэран гэтага віду спорту Аляксей Прахін. Удзельнікі знаходзіліся на абгароджанай пляцоўцы, бо іншых умоў не дазваляе тэхніка бяспекі: мадэлі развіваюць хуткасць да 100 км у гадзіну.

Святлана ЦІШКО.

■ **ПАДПІСКА – 2003**

Зайдзіце на пошту

Прадаўжаецца падпіска на "Рэгіянальную газету" і іншыя выданні Беларусі на 4 квартал 2003 года.

Тэлефоны для даведак: Маладзечна – 7-05-73, Вілейка - 5-64-68, Валожын – 5-54-57, Мядзел – 5-47-52, Смаргонь – 2-14-65, Ашмяны – 2-03-99, Астравец – 2-17-58.

Аддзел інфармацыі.

■ **ШТО ПРА НАС ПІСАЛІ 95 ГОД ТАМУ**

Сорамна за красненскіх хрысціян

М. Краснае Вилен. губ. Вилейск. п. Ў м. Красным хрысьцяне такие, што за их сорам. Недаўна быў каля школы шлюб маладых жыдоў: кругом назбиралася шмат людзей каталикоў и праваслаўных и пачали здзеквацца над жыдоўским шлюбам. Кожны чалавек шануе сваю веру и хочэ, каб яе шанавали и другие; тольки той хто сам сябе не ўшануе, будзе насьмехаца над чужой рэлигией. И чаму яны личаць сябе хрысцианами?

Чышчавік.

Першая Беларуская Газэта з Рысунками "Наша Нива". №17 ад 15 серпня 1908 г.

■ **НАДВОР'Е**

Мінск	23.08	24.08	25.08	26.08
ападкі (на працягу сутак)				
тэмпература, °С днём	+21	+18	+16	+14
ноччу	+14	+14	+12	+14
атмасферны ціск, мм	734	730	730	730
хуткасць ветру, м/сек	1-3	2-5	1-3	1-3

Вільня	23.08	24.08	25.08	26.08
ападкі (на працягу сутак)				
тэмпература, °С днём	+18	+16	+16	+14
ноччу	+15	+13	+13	+14
атмасферны ціск, мм	739	736	737	738
хуткасць ветру, м/сек	2-5	2-5	2-5	2-5

Чытайце праз тыдзень:

- **Адна бяда не ходзіць.** Сёлета за 7 месяцаў на дарогах Валожынскага раёна адбылося 14 аварый, у той час як за ўвесь год летась – 17. Людзі страцілі пільнасць і плацяць за бяспечнасць уласнымі жыццямі.

Гараскоп 25 – 31 жніўня

Авен (21.03–20.04)

Першыя тры дні перыяду будзеце наладжваць сямейныя адносіны. Але самы лепшы спосаб – уік-энд за горадам. Не бярыце з сабой сяброў, "патрэбных" людзей і знаёмых. Яны могуць толькі ўнесці дадатковыя цяжкасці ў ваша ўласнае жыццё. 27 жніўня пераключайцеся на дзелавую хвалю. Магчыма кароткая паездка.

Цялец (21.04–21.05)

Усе вашы партнёры разбягуцца ў розныя бакі: хтосьці ў адпачынак, хтосьці зоймецца уласнымі праблемамі... Таму вам прыйдзецца працаваць за сябе і "за таго хлопца". Аднясіцеся да гэтага пафіласофску. Самае галоўнае – не ўздумайце на ўсё плюнуць. Ваша задача – не запусціць справы паперныя, у астатнім дапаможа інтуіцыя.

Блізняты (22.05–21.06)

Пастарайцеся прыслухоўвацца да ўнутранага голасу і дзейнічаць па натхненні. Не прымайце кардынальных рашэнняў. Інфармацыйны паток гэтага перыяду будзе даволі насычаным, вам трэба будзе толькі правільна ў ім зарыентавацца. Магчымы непрыемнасці ў тых Блізнят, хто не разлічыўся з даўгамі.

Рак (22.06–23.07)

У выхадныя дні замкніцеся ў сваёй шкарлупіне і нікога туды не пускайце, як бы ні стукаўся хто-небудзь. Вам патрэбны спакой, які можна сумясціць з актыўнымі дзеяннямі: дробны рамонт, уборка, інтэнсіўныя прагулкі. Захочацца змены навакольных, спынення некаторых адносінаў. Не спяшайцеся, спачатку падумайце.

Леў (24.07–23.08)

Дрэнны настрой не дасць спаць па начах да 27 жніўня. Затое потым пачнецца перыяд павышанай эканамічнай творчасці, узнаўлення закінутых праектаў і гарманізацыі паўразбураных адносінаў. Прырода вашых эканамічных крызісаў знаходзіцца ўнутры вас, таму можна пазбягаць непрыемнасцяў, заняўшыся аўтатрэнінгам.

Дзева (24.08–23.09)

У вас ўзрасце сіла і энергія так, што любыя перашкоды на сваім прафесійным шляху вы будзеце пераадольваць лёгка. У гэты перыяд любыя (нават нефармальныя) зносіны з начальствам могуць прынесці вынікі. Магчыма, узнаўленне некалі перарванага рамана, магчыма, пачатак новага. У любым выпадку, усё будзе добра.

Шалі (24.09–23.10)

Вы будзеце адчуваць сябе камфортна ў любой сітуацыі і з любымі людзьмі. Гэта лепшы перыяд для таго, каб высветліць дробныя непаразуменні, якія не давалі вам спакою ў апошні час. Адкладзіце на некаторы час паездку, хоць яна вам уяўляецца і важнай. У выхадныя могуць прыехаць госці, якіх вы не чакаеце.

Скарпіён (24.10–22.11)

Перыяд будзе насычаны ідэямі і інтэнсіўнай работай па іх укараненні. Разлічвайце на дапамогу аднадумцаў, таму што ўласныя сілы на зыходзе. Ці не дзіўна, што значныя энергетычныя спады і пагаршэнне вашага фізічнага стану супадаюць, як правіла, з інтэлектуальным пад'ёмам. Вучыцеся гэта рэгуляваць.

Стралец (23.11–21.12)

Перыяд будзе адзначаны эмацыянальным спадам, апатыяй і раўнадушшам да ўсяго, што адбываецца. Магчыма, варта ўзяць кароткатэрміновы адпачынак ці некалькі адгулаў. Некаторыя з вас пасварацца з партнёрамі проста так, ад няма чаго рабіць. Магчыма, вам патрэбна не столькі змена абставін, колькі змена мэт і ўстановак.

Казярог (22.12–20.01)

У гэты перыяд вы будзеце надзвычай запатрабаваныя навакольнымі, у тым ліку і не самымі блізкімі. Выдатная фізічная форма дапаможа пераадолець некаторыя прафесійныя перашкоды, а закаханым – атрымаць жаданае: ваш партнёр будзе ад вас у захапленні. Магчымы фінансавыя паступленні, якія вам захочацца патраціць на каханых.

Вадалей (21.01–19.02)

Ў гэты перыяд лепш прадоўжыць тое, што пачалі раней. Не варта пачынаць новыя праекты. Фінансавы стан нестабільны – то ўзлёты, то падзенні. Вялікіх паступленнеў пакуль не прадбачыцца, таму не трэба зацыклівацца на грашах. Парадуе сустрэча са старым сябрам, калі вы самі яе не сапсуеце.

Рыбы (20.02–20.03)

Вы не дапускаеце ціску на сябе ці надзвычай ад гэтага пакутуеце, але самі можаце рабіць уціск на навакольных. Лепш расстацца з імі, каб пазбегнуць адкрытай вайны. Пабудзьце некаторы час ў адзіноце, каб зразумець, што чалавек – істота калектыўная. Калі вы, канечне, не манах і не паэт. Магчыма ракавая сустрэча.

■ **НОВЫЯ ТЭХНАЛОГІІ Ў НАШЫМ ЖЫЦЦІ**

Стварайце мадэль свайго жыцця

Кожны стварае пэўную мадэль свайго жыцця. Ад чаго залежыць якой яна будзе? Можа, нервовая абстаноўка ў вашай сям'і — гэта вынік негатыўнай падпраграмы, якая спрацоўвае на ўзроўні падсвядомасці? Выкарыстоўваючы створаную мадэль, вы можаце ўнесці станоўчыя змены ў сваё жыццё. З чаго пачынаць?

– Будзьце больш арганізаванымі ў жыцці. Калі вы навялі парадак у адным пакоі – гэта першы крок да набыцця кантролю над сваім жыццём.

– Стварыце дастатак у сваім жыцці. Гэта не запатрабуе вялікіх затрат, калі падысці да гэтага творча. Зрабіце так, каб вы фізічна адчулі камфорт. Гэта дапаможа вашай падсвядомасці зламаць мадэль беднасці ў вашых учынках.

– Стварайце атмасферу кахання. Падумайце, што для вас сімвалізуе каханне і аддайце гэтаму ў вашым доме як мага больш месца. Няхай у вашым жыцці будзе шмат, напрыклад, кветак.

– Стварыце творчую абстаноўку. Вучыцеся бачыць незвычайнае ў самым звычайным. Добраўпарадкаванне сваёй хаты дасць цудоўныя вынікі. Бо вашы дзеці атрымаюць тут шмат карысных навыкаў.

– Спакой – асноўная частка хатняга жыцця. Чырвоны колер змяніце на блакітны, пазбаўцеся ад рэчаў, якія выклікаюць негатыўныя эмоцыі.

– Весяліцеся і ўсміхайцеся сваякам і суседзям. У кантактах з людзьмі патрэбна прастата. І яны да вас пацягнуцца.

– Пазбаўляйцеся непрыемнага мінулага. Зулусы, напрыклад, паляць адзенне, у якім трапілі ў непрыемнасці. Думайце аб сваім будучым, а не аб мінулых дзеяннях, якія псуюць вам настрой.

– Уносьце ў жыццё здароўе. Я не хачу, каб вы тут жа хапаліся за гантэлі, але прыслухоўвайцеся да свайго арганізма. Гігіенічныя мерапрыемствы кожны дзень засцерагуць вашых нашчадкаў ад алергіі.

– Надавайце больш ўвагі духоўнаму. Стварыце хатні амавон. Калі не хочаце, ствапыце проста ціхі куточак, дзе можна было б пасядзець і паразважаць аб вечным. Ды абразок ніколі не замінаў нікому ў хаце добрага гаспадара.

– Чым больш прыгажосці навокал, тым прыгажэй вы робіцеся. Прыглядайцеся да Сусвету, слухайце музыку прыгажосці. Дзе б вы ні знаходзіліся, заўсёды знойдзецца кавалачак прыгажосці навокал.

– Прыгоды, як нішто іншае, дазваляюць спыніць манатонны рух вашага жыцця. Стварайце атмасферу вандровак. Фатаграфія прыгожага захаду сонца нагадае аб уражаннях ад паездкі. Гэта больш арыгінальна, чым ружовыя анёлы на блакітнай столі.

Ці адпавядае ваша гняздо вашым жаданням? Ці нясе яно задавальненне вашым дзецям? Калі вы адказалі адмоўна, змяніце што-небудзь і назірайце, як будзе змяняцца ваша жыццё.

Падрыхтаваў Алесь РАЛАВЕЦ.

Рэгіянальная газета

Галоўны рэдактар Аляксандр МАНЦЭВІЧ.

Заснавальнікі: Аляксандр МАНЦЭВІЧ, Ніна МАНЦЭВІЧ.
Пасведчанне № 227 ад 19.08.2003 г. Выдавец ТАА «Рэдакцыя газеты «Рэгіянальная газета».

Інфармацыйна-рэкламнае штотыднёвае выданне для рэгіёну і рэспублікі. Выходзіць па пятніцах. Аб'ём 5 друкарскіх аркушаў фармату А2. Тыраж 10010 экз. Індэкс 63212 (індывідуальная падпіска), 63369 (ведамасная падпіска). Падпіска праводзіцца пастаянна ў паштовых аддзяленнях рэспублікі. У розніцу – цана свабодная. № 34 (435) 22.8.2003. РУП «Друкарня «Перамога», Міністэрства інфармацыі РБ. 222310, Маладзечна, вул. Таўлая, 11. Зак. № 2618. Падпісана ў друк у 13.00 21.8.2003

Наш адрас: **222310, Маладзечна, Вялікі Гасцінец, 68а.** Тэлефоны/факс: (01773) **6-96-67**, **5-38-41** (рэклама), **5-07-99**
E-mail: regionnews@promedia.by, http://regionnews.promedia.by

Разліковы рахунак №3012164030006 у філіяле ААТ Белзнешэканамбанк» у Маладзечне, код 211, атрымальнік ТАА Рэдакцыя газеты «Рэгіянальная газета», УНН 600288444